Canon pro recommendacione huius famosi operis siue libelli sequentis. de arte predicandi sancti augustini.

Cum sit res. nō solū nimis presūptuosa. verū eciā plurimū piculosa. ante uelle docere quā discere. ante imperitor mḡrm. quā doctor discipulū fieri. et sic. ante discipulatū. sibi usurpare magisteriū. maxime in templo dei. siue in scolis saluatoris. ubi. de maxis rebus loq̄ndū siue dicendū est. quas. ad hoīm salutē. nec tēpaneā ꝫ etnā. referre debem⁹. quibus sc̄z liberam̄ ab etnis malis. et ad etna pueiem⁹ bona. teste augustīo in ḡrto de doctna xp̄iana

Ideo magnope curandū est. oībus ibidē docere siue p̄dicare volē: tibus quō ip̄i. p̄discēdo noscere q̄nt. nō solū ea que in dictis xp̄i scolis. docēda sūt siue dicēda. Sed eciā. modū ip̄m dicēdi. opi p̄di: cacōis. cōgruentē. et qui eccīastici cū decet doctorē siue informatorē. Cum tñ sepe. nō tam illa que dicunt. quā mod⁹ ip̄e quo dicunt. ip̄os auditores moueat et attendat. qō utiq̄. in dictis scolis xp̄i. maxie necessariū est. vbi nō sufficiat solū docē. ꝫ eciā oportz. audi: tores ad agendū que docta sūt. mouere. qō quidē. scōm augustinū vbi sup̄. ip̄o mō dicēdi maxie fieri solz. Quare de q̄libet p̄dicatore loquens idē aug⁹. in p̄allegato libro. ait. is. q̄ alios docere volue: rit. debet nō solū oīa que docēda sūt discere. sed et facultatē dicēdi ut decet virū eccīasticū. studio oparare. Cui rei scdo loco mēorate. scz facḷtati dicēdi ut eccīasticū decz īformatorē. amḷtis viris hodie p̄dicare p̄sūmentibo. nō satis studij impēsum ee arbitror. vnde ni fallar. ꝛ hoc accedit. q̄ eoz labor p̄dicacōis. min⁹ in pp̄lo fructifi: care ẽnit. Cum autē ego. qualiscūq̄ p̄dicator hūilis adiutor. iam dictū dicēdi modū opi p̄dicacōis ogruū. et tam merito diligenti studio opandū. optarē atq̄ cuperē. ī mḷtor p̄sertī p̄dicāciū noticiā puenire. Et ut id efficere possem. operā meam diligentem. ad hoc impēdere. volūtarius et patissim⁹ eem. atq̄ non mediocrē sollici: tudine hrem. iuestigandi. ex cui⁹ scti ꝛ autētici doctoris sēpturis ꝛ docēnis. id fieri possz. venit post mḷta taḷ mee sollicitudis tpa. in man⁹ meas. dcts liber p̄fati venerādi antistitis scti augusti. de doctna scz xp̄iana. Cui⁹ cū quartū et vltimū p̄cialem librum. diligent plegerē. ꝛ ibi de eloquēcia eccīastica. et de p̄memorato di: cendi mō. plima utilia documēta inuenirē. quī pmo ip̄m totum. de modo p̄dicandi ectare cernerē. valde atq̄ ardent iā desiderabā q̄ plimi sacḍotes secḷares ꝛ religiosi p̄dicare volētes. saltē eū dē ḡrtū ad sui directionē hrent. Quare idip̄m in pte mea. ꝛ quantū ī me est. procurare cupiēs. ip̄m lōge lateq̄ famauī atq̄ laudauī. ꝛ ad ꝛ⁹

deſideriũ · iã pĺimos accẽdi ⁊ ꝓuocaui · atq; ad eundẽ ſibi cõpandũ
nõ mediocriť inſtigaui. Et ut eorũdẽ in hac ꝑte deſideriũ · ampliꝰ
impleri ꝓcurarẽ · ꝑ oñicandi exemplaris ꝓmptã admiſtracõez · nõ
ſine cauſa · eundẽ quartũ · tamq; de huiõi mõ ꝑdicãdi ut ꝑfertur ·
ſeorſũ ⁊ ſingulariť tractantẽ ⁊ hoc ipo ab alijs ẽbus ꝑcialibꝫ libꝛis
ſe ꝑcedentibꝫ · nõ parũ differentẽ · hac de cauſa curaui in uſũ ſuum
ꝓꝛiũ · ab eiſdẽ alijs ſe ꝑcedentibꝫ ſegregare · ipmq; i hac re · ſeorſũ
aſſũmere quibuſcũq; oñicandũ · ꝑ ſingulariſſio famoſo ⁊ autẽtico
breui libello ꝺ arte ⁊ mõ ꝑdicãdi · ſicuti et vere totus eſt · ⁊ non in-
cõueniẽť noĩari poterit. Quã quidã eius ab alijs ſegregacõez · iõ
nõ incõueniẽť fieri poſſe exiſtiaui · cũ id in q̃dã notabili et ſatis
antiquo ſpirenſ eccĺie libro · ſilr fcẽm cẽ reperim · necnon · eciam et
maxĩe ideo · ne quiq; ſacẽdotes · ꝑcedenciũ triũ libroꝝ ucl ꝓlixitate
vel ꝑcioſitate deterreneť · quo minus · hũc quartũ oĩbus predicare
cupientibꝫ merito amplectendũ · ipi ſibi cõpare curarẽt. Deliꝰ enĩ
iudicaui · hunc q̃rtũ ſolũ hr̃e · q; ꝓter alios ꝑcedẽtes · eciã ipm ne-
gligere · cũ tñ · ipe q̃rtus ſolꝰ · ad modũ ꝑdicãdi eciã ſine alijs ꝑcedẽ
tibus · vnicuiq; ſatis notabiliť poťit debuire. Dignũ autẽ nichil-
ominꝰ ꝓ oĩa iudicaui · qꝺ in oñez vtilitatẽ eccĺiaſticam · prius operã
multã impẽderẽ · ut hũc eundẽ putilẽ et oĩ ꝑcio dignũ libellũ · cor-
rectũ hr̃e poſſem · ut ſic · poſt eiꝰ correctõq; · oĩbus hr̃e cupientibus ·
utiliꝰ ipm oñicare valerẽ. Feci ergo · deo teſte magnã ꝓ eiꝰ correctõe
diligẽciã · ita · qꝺ oĩa exemplaria · que in ſtudio heydelbergenſ · nec
non in ſpira et in wormacia · atq; tandẽ eciã in argentina in vllis
libraryjs repire potui · diligenter ꝓinde reſpexi. Et cum inter hec ·
expimẽto diſcerẽ · qꝺ idẽ liber auguſtĩ · raro ĩueniť eciã ĩ magnis
⁊ ꝑciоſis libraryjs. Et adhuc rariꝰ · de ulť ex eiſdẽ libraryjs ad reſcĩ-
bendũ poťit hr̃i. Atq; eciã qꝺ peius ẽ · rariſſime correctꝰ ſiue emen-
datus ĩibi q̃at repiri. Ideo pmotꝰ fui · ad hoc ſtudioſiꝰ laborare ·
ut ſcꝺm exemplar meũ · tanto nũc ſtudio ⁊ labore quantũ ſaltem
potui correctũ · dcts libellꝰ ſic ⁊ taliť in breui tp̃e mlťiplicari poſſet
ut ad plĺimoꝝ uſũ · et ad oñez ꝓfcẽm eccĺiaſticũ · facile ⁊ cito pueni-
ret. Qua ꝓter · cũ nullo alio modo ſiue medio · id expediciꝰ fieri
poſſe iudicarẽ · diſcreto viro Johanni meñtelin incole argẽtinenſi
impreſſorie artis mg̃ro · moĩs oĩbus ꝓſuaſi · q̃tenꝰ ipe aſſũmẽ dig-
reť · onus ⁊ laborẽ mlťiplicandi hũc libellũ ꝑ viã impſſiõis · exem-
plari meo ꝑ oculis hĩto · ut ſic · cũ ipe breui in tp̃e eundẽ libellũ · ad
magnã nũoſitatẽ mlťiplicarz · quicũq; ſacẽdotes ſeculares ulť rĺigi-
oſi · ad quoꝝ noticiã laus fama et cõmẽdacõ dcti libelli · ſollicitudie

mea vel alioꝝ inꝯueniente · uł iã ꝓuenit uł adhuc ĩ futm ꝓueĩet
qꝺ in ꝓte mea mĩme negligã q̃ꝫtoci⁹ ꝓcurare · apuꝺ eunꝺẽ mg̃rm ·
huiꝰi libellũ inuenire · et ſibi cõparare q̃ant · qꝺ ámõ potuerũt ſine
difficultate. Et hoc quiꝺẽ · nulli rõnabili viro ꝑꝺicare volenti · in
poſterũ poſſe auditã huiꝰi libelli laudẽ et famam · quomõlibꝫ venit
negligendũ Eſſet enĩ ni fallar nõ mĩma negligẽcia · cũ tã ſancti
doctoris talẽ famoſũ libellũ · de arte ⁊ mõ ꝑꝺicãꝺi habeam⁹ · ĩ quo
de legittio mõ docẽnandi in eccleſia · non mediocriter inſeruim̃ · qꝺ
quiſpiã ꝑꝺicare volẽs · poſſe huiꝰi ei⁹ famã nũc auditã · eunꝺẽ aꝺ-
huc nõ curaret hr̃e · ⁊ eius directõne in ope ꝑꝺicacõis ſe iuuare · ut
in ip̃is fiꝺelibꝫ ampliorẽ ⁊ maiorẽ facẽ poſſet fructũ ſp̃italẽ. Sua-
ꝺeo autẽ vnicuiqꝫ · hũc libellũ hr̃e deſiꝺerãti · ut ꝑpter correctõꝫ ꝑcli-
gat · a ꝺicto mg̃ro eũ cõpare · quã aliũꝺe · ꝺe exemplari haut ꝺubiũ
miꝰ correcto vnꝺecũqꝫ accõmoꝺato r̃ſcribẽ. Certificãs vnũquẽqꝫ ·
qꝺ et ſi tam ordinaſſet ſibi reſcribi · eciã ex aliqua libraria · ſi tñ
ipſe · talis amatoꝛ huius libelli fuerit · qualẽ merito eſſe ꝺebebit · tñ
ꝑ ſola eius correctõe ꝺare ꝺebeꝛet · q̃ntũꝑ empcõe apuꝺ eunꝺẽ mg̃rm
exponere hẽbit Quinymo · ſola tabula eius · toto ip̃i⁹ ꝑcio · digna
eſt habẽꝺa · qꝺ hec reꝺꝺit ip̃m aꝺ ſui uſũ aptiorẽ ⁊ expeꝺicõrẽ Quã
tabulã cũ libello ꝑꝺicto habẽs · nõ parũ · ⁊ tñ ut ita ꝺixerĩ gratis ·
gaudebit ꝺe multis laboꝛibꝫ · per me in hoc libello nõ puꝺ tp̃e factis
Sciat eciã quiſqꝫ · hũc libellũ ab eoꝺẽ mg̃ro ꝺparãs · qꝺ ille maiores
lr̃e alphabeti · tam ſimplices quã ꝺuplicate · intra margies imeꝺi-
ate ante vſalia q̃rũlibet pũctoꝝ notabiliũ poſite · debuiũt ꝑ eiuſꝺẽ
libelli tabula alphabetica · in fine eius poſita · que tabula aꝺ eaſꝺẽ
litteras r̃mittit · ꝑ ſingula pũcta. Et quiſqꝫ cui placũit · poſſit eas
facilr manu ſua per peñam · eciã ĩ margĩbꝫ nigro vł rubeo coloꝛe
ſig̃re · correſpõꝺent aꝺ iſtas int̃ lr̃aꝫ poſitas · qꝺ nõ paꝫ vtile erit · qꝺ
eius in margĩe poſite occurrẽt q̃renti. Et ſic · ꝑ remiſſiones tabłe
aꝺ ip̃as eaſꝺem lr̃as · vnũquotqꝫ in hoc libello cõtentoꝝ · aꝺ vota cũ
placuerit · cito poterit reperiri.

Hoc opus nostrū qđ inscribit de doctrina xp̄iana · in duo quedā fuerā p̄ma distribucōe partit⁹. Mā post p̄hemiū quo respondi eis qui hoc fuerāt rep̄hensuri Due sūt res inq̄ quibꝰ nitit oīs ēctacō scripturaꝝ. modus inueniendi que intelligēda sūt · ⁊ modꝰ proferendi que intellecta sunt. De inueniendo p̄ius de p̄ferēdo postea differem⁹. Quia ergo de inueniendo multa iā diximus · et tria de hac vna p̄te volūia absoluim⁹ · adiuuante dño de p̄ferendo pauca dicem⁹ · ut si fieri potuerit vno libro cūcta clamam⁹ · totumq̄ hoc opus q̄tuor volumīibus t̄minet. ¶ Primo itaq̄ expectacōez legenciū qui forte me putant · rethorica datuꝝ ee precepta · que in scol̄ sec̄aribꝰ et didici et docui · ista p̄locucōe p̄hibeo · atq̄ ut a me nō expectenē admoneo. Non q̄ nichil habeāt utilitatis · sed q̄ si quid habēt seorsū discendū est · si cui fortassis bono viro etiam hec vacat discere · nō autē a me vel in hoc ope vel in aliquo alio requirendū. ¶ Nam cū p̄ artem rethoricā et vera suadeāt ⁊ falsa · quis audeat dicere adūsus mendaciū in defensoribꝰ suis inermem debere consistere veritatē · vt videlicꝫ illi qui res fl̄as p̄suadere conanē nouerint auditorē ul̄ benūolū vl̄ attētū vel dotilē p̄hemio facere · isti autē nō nouerint. Illi falsa breuit apte veris⁹ir. ⁊ isti vera sic narrēt vt audire tedeat · intelligere nō pateat · credē postremo nō libeat. Illi fallacibꝰ argumētis veritatē obpugnēt · asserāt falsitatē. Isti nec vera defendē nec falsa valeāt r̄futare. Illi aiōr audiēciū in errorē mouētes impellētesq̄ dicēdo terreāt · contristēt · exhilarēt · exhortenē ardent · isti p̄ veritate frigidi lētiq̄ dormitēt quis ita desipiat ut hec sapiat ¶ Cum ergo sit in medio posita facultas eloquij que ad p̄suadenda seu praua seu recta valet plurimū · cur nō bonoꝝ studio cōparetur ut militet veritati si eā mali ad obtinendas puersas vanas q̄ causas in usus iniquitatis et errorꝭ usurpant ¶ Sed quecumq̄ sūt de hac re obb̄uacōes et p̄cepta · quibꝰ cū accedit in v̄bis plurimis ornamentis q̄ v̄boꝝ exercitacōis lingue sollertissima ꝯsuetudo · fit illa que facūdia ul̄ eloquēcia noīatur extra illas litteras nr̄as seposito ad hec cōgruo tp̄is spacio · apta ⁊ cōuenienti etate discenda sūt · eis qui hoc celerit possūt. Nam ⁊ ip̄os romane p̄ncipes eloquencie nō piguit dicere · q̄ hanc artē nisi q̄s cito possit · nūquā oīno possit p̄discere. Quod vez vez sit quid opus est q̄rere · non enī eciā si possint hec a tardioribꝰ tandez aliquādo p̄disci · nos ea tanti pēdim⁹ ut eis discēdis iā maturas uel eciā graues hōim etates velim⁹ impendi. Satis est

ut adolescẽcioꝝ ista sit cura · nec ipoꝝ olim quos utilitati ecĉie strice cupimus erudiri · sed eoꝝ quos nondum magis vrgens ⁊ huic rei sine dubio ꝓponenda nec̃itas occupauit ¶ Quoniã si acutũ et feruens affit ingeniũ · facili⁹ adheret eloq̃ncia legẽtib⁹ ⁊ audi: entib⁹ eloq̃ntes q̃ eloquẽcie ꝑcepta sectantib⁹. Nec defũt ecĉie strice lr̃e ecĉie ꝑter canonem in auctoritatis arce salubr̃ collocatũ · quas legendo homo capax et si id non agat · sed tantummodo rebus que ibi dicunt̃ intentus sit · ecĉie eloq̃o quo dicunt̃ dum in his versat̃ inbuitur · accedente uel maxime exercitacione siue scribendi siue dictãdi postremo ecĉie dicendi que scom pietatis et fidei regulam sentit. ¶ Si aũt tale desit ingenũ nec illa rethorica ꝑcepta capiũt̃ · nec si magno labore iculcata q̃tulacũq; ex pte capiant̃ aliq̃d ꝓfũt quãdo quidẽ ecĉie ipi qui ea didicerũt et copiose ornateq; dicunt · nõ omnes ut scom ipa dicant · possunt ea cogitare cũ dicũt · si non de his disputant · ymo vero vix ullos eoꝝ ee existimo qui utrumq; possint · ⁊ dicere bene · ⁊ ad hoc faciẽdũ ꝑcepta illa dicẽdi cogitare cũ dicũt. ¶ Cauẽdũ est enĩ ne fugiant ex aĩo que dicẽda sũt · cũ attẽdiṫ ut arte dicant̃ ¶ Et tñ in ꝶmonib⁹ atq; diccioñib⁹ eloquẽciũ impleta repiũtur ꝑcepta eloquẽcie · de quib⁹ illi ut eloquerent̃ uel cũ eloquerent̃ nõ cogitauerũt · siue illa didicissẽt siue ne attigissẽt quidẽ. ¶ Implẽt quippe illa q̃ eloquẽtes sũt · nõ adhibẽt ut sint elo: quẽtes. ¶ Qua ꝑter cũ ex infantib⁹ loquẽtes nõ fiant nisi locuc̃oes discẽdo loquẽciũ · cur eloquẽtes fieri nõ possint · nll̃a eloquẽdi arte tradita · ꝫ elocuc̃oes eloq̃nciũ legendo ⁊ audiendo et quantũ assequi concedit̃ imitãdo. ¶ Quod ita fieri ipis q̃ expimur exẽplis · nam sine ꝑceptis rethoricis nouimus plurimos eloquẽciores plurimis q̃ illa didicerũt · sine lectis vero uł auditis eloq̃nciũ disputacõib⁹ uł dictõib⁹ nemĩez. ¶ Nam neq; ipa arte g̃matica qua discit̃ locuc̃ois integritas · indigerẽt pueri si eis int̃ hoĩes qui integre loquerent̃ crescẽ darent̃ ⁊ viuẽ · nesciẽtes quippe ulla noĩa viciorũ · q̃quid vi: ciosũ cuiusq; ore loq̃ntes audirẽt · sana sua cõsuetudie reꝑhenderẽt et cauerent · sic̃ rusticos vrbani reꝑhendunt ecĉiã qui lr̃as nesciũt ¶ Debet ergo diuiaꝝ scripturaꝝ ĕcrator ⁊ doctor · defensor rcte fidei ac debellator erroris · et bona docẽ ⁊ mala dedocẽ · atq; ĩ hoc ope ꝶmonis cõciliare aũsos · remissos erigẽ · nesciẽtib⁹ quid agat̃ quid expectare debeant intimare · vbi aũt beniuolos int̃tos · dociles · aut inuenerit aut ipe fecerit · cetera pagẽda sũt sic̃ causa postulat. ¶ Si docẽdi sunt qui audiũt narracõe faciendũ est · si tñ indigeat ut res de qua agit̃ innotescat · ut autẽ que dubia sũt ĉa fiãt · documẽtis

adhibitis rõcionandũ est. ¶Si vero q̃ audiũt mouẽdi sũt potius q̃ docendi. ut in eo qđ iã sciũt agẽdo nõ torpeãt. ꝫ rebꝰ assensũ quas veras esse fatent accomodẽt. maiorib⁹ dicendi viribꝰ opꝰ est. ¶Vbi obsecracões et increpacões. concitacões et cohercões. et q̃cumq̃ alia valẽt ad cõmouẽdos aĩos sũt necessaria ¶Et hec quidẽ cũcta que dixi. oñes fere hõies in hijs q̃ loq̃ndo agũt. facẽ non quiescũt Sed cũ alij faciãt obtuse. deformiter. frigide. alij acute. ornate. vehementer. illũ ad hoc opꝰ vnde agimꝰ oportet iã accedẽ. q̃ pẽ disputare vel dicere sapienter. eciã si nõ pẽ eloquenter. ut prosit audiẽtib⁹. eciã si minꝰ ꝓdesset quã si et eloquẽter posset dicere. ¶Cui vero affluit insipiẽti eloquẽcia. tantomagis cauendꝰ est. quãtomagis in hijs que audire inutile ẽ delectat auditor. etenĩ quẽ diserte dicẽ audit. eciã vere dicere existimat. hec autẽ sentẽcia nec illos fugit. q̃ artẽ rethoricã docẽdã putauerũt. fassi sũt enĩ. sapiencia sine eloquẽcia parũ prodesse ciuitatibus. eloq̃cia vero sine sapiẽcia nimiũ obesse plerũq̃. ꝓdesse nũq̃. ¶Si ergo hoc illi qui ꝑcepta eloq̃ncie tradidẽrt. in eisdẽ libris in quib⁹ id egerũt. veritate instigãte coacti sũt cõfiteri. verã hoc est supnã q̃ a pre luminũ discẽdit sapiam nescientes. q̃ntomagis nos non aliud sentire debemꝰ. qui huiꝰ sapiẽcie filij ⁊ miseri sumꝰ ¶Sapienter aũt dicit hõ tanto magis ul̃ minꝰ. q̃nto ĩ sẽpturis sctis magis minꝰ ve ꝓfecit. nõ dico in eis multũ legẽdis memorieq̃ mãdandis. ꝫ bene ĩtelligendis. ⁊ diligẽter eaq̃ sensib⁹ indagãdis. ¶Sunt enĩ qui eas legũt et negligũt. legũt ut teneãt. negligũt ne ĩtelligãt. quib⁹ longe sine dubio ꝓferẽdi sũt. qui vba eaq̃ minꝰ tenent. et cor eaq̃ sui cordis oculꝰ vidẽt. ¶Sꝫ utiq̃ ille melior. qui ⁊ cũ vult eas dicit. ⁊ sic̃ oportꝫ ĩtelligit. huic ergo q̃ sapienter dẽt dicẽ eciã qđ nõ ꝑt eloq̃nt. vba sẽpturarũ tenẽ maxie necessariũ est. q̃nto enĩ se paupiorẽ cernit in suis. tãto eũ oportꝫ ĩ istis esse diciorẽ. ut qđ dixerit suis vbis. probet ex illis. ⁊ q̃ ꝓpis vbis minor erat. magnoq̃ testimonio qmodo crescat. pbãdo enĩ delectat. qui minꝰ ꝑt delectare dicẽdo ¶Porro qui non solum sapienter vꝫ eciã eloq̃nter vult dicẽ. qm̃ ꝓfecto plꝰ ꝓderit si utrũq̃ potuerit. ad legẽdos ul̃ audiẽdos ⁊ exercitacione imittãdos eloq̃ntes eũ mitto libẽciꝰ. quã mgris artis rethorice vacare ꝑcipio. si tñ hij qui legũtur ⁊ audiũtur. nõ solũ eloq̃nt ꝫ eciã sapienter dixisse vel dicere. veraci ꝓicacõe laudant. ¶Qui enĩ eloquenter dicũt. suauiter. qui vero sapienter salubriter audiũtur. ꝓpterq̃ nõ ait sẽptura. multitudo eloq̃nciũ ꝫ multitudo sapientũ sanitas est orbis terraꝝ. ¶Sic autẽ sepe sumẽda sũt amara salubria. ita semp vitãda est dulcedo

pniciosa · sed salubri suauitate et suaui salubritate quid melius·
ānto enī mag illic appetīt suauitas· tanto facili⁹ salubritas ꝓdest
Sunt ergo ecclesiastici viri· qui diuina eloquia nō solū sapientī ꝫ
eloq̄ntī ecclā tractauerūt· quibꝰ legendis magis nō sufficit tempꝰ· quā
desse ipi studētibus ⁊ vacātibꝰ possint ¶ Hic aliqs forsitan
q̄rit· utr auctores nr quoꝝ sēpta diuī⁹ inspirata· canonē nobis
salubrima auctoritate fecerī· sapiētes tantūmō an eloquentes ecclā
nūcupādi sūt· q̄ quid q̄stio· apud meipm ⁊ apud eos qui mecū qꝺ
dico sentiūt facilime soluī· ¶ Nā vbi eos itelligo· nō solū nichil
eis sapiēcius vel etiam nichil eloq̄ncius michi videri pt. et audeo
dicere· oēs qui rēte itelligūt qꝺ illi loquūt· simul ⁊ itelligere· nō
eos alit loqui debuisse Sic enī est quedā eloquencia q̄ magis etatē
iuuenilē decet· est que senilē· nec iā dicenda est eloquēcia· si psone
nō ꝯgruit eloqntis· ita est quedam que viros sūma auctoritate
digssios planeqꝫ diuīos decet· hac illi locuti sī. nec ipos deꝫ alia·
nec alios ipa· ipis enī ꝯgruit· alios autē q̄nto videt huiliorꝰ· tanto
alcus nō vētositate ꝫ soliditate tnscendit. ¶ Vbi uo nō eos itelligo
minꝰ quidē michi apparꝫ eoꝝ eloq̄ncia· sed eā non dubito ee talem·
qualt est vbi intelligo· ipa q̄ꝫ obscuritas diuīoꝝ salubriū q̄ dictoꝝ
tali eloquēcia miscenda fuerat· in q̄ pficere nr intellets non solū
inuencōe vel ecliā exercitacōe deberet ¶ Possem ꝺdē si vacarꝫ
oēs vtutes ⁊ ornamēta eloquēcie. de quibꝰ inflanī isti· q̄ linguā
suā nroꝝ auctoꝝ lingue· nō magtudine ꝫ tumore ꝓponūt· oēndere
in istoꝝ libris sacris· q̄s nobis erudiendis ⁊ ab hoc seculo ꝑuo in
bēm seculū tnsferendis· ꝓuidēcia diuīa ꝓuidit. Sed nō ipa me plꝰ
q̄ꝫ dici pt in illa eloquēcia delectāt· que sūt hijs viris cū oratoribꝰ
gentiliū poetis ve cōmunia· illud magis admiroꝰ ⁊ stupeo· q ista
nra eloquēcia ita usi sūt ꝑ alterā q̄ndā eloq̄nciā suā· vt nec deesset
eis· nec emineret in eis · q̄a eā nec impbari ab illis· nec ostentari
oportebat· q̄ꝫ altez fieret si vitaret· altez putari possꝫ si facile agꝺ
noscereī. Et ī quibꝰ forte locis agnoscī a doctis· tales res dicunt·
ut vba quibꝰ dicunt nō a dicēte adhibita sed ipis rebꝰ velud spōte
adiūcta videant· q̄si sapiam de domo sua idest de pectore sapientis
ꝓcedere intelligas· ⁊ tamq̄ꝫ in sepabilē famulā· eclā non vocatam
sequi eloquēciā ¶ Quis enī nō videat q̄d voluerit dicere· ⁊ q̄ꝫ
sapiēt dixerit apls· gl'amur in tbulacōibꝰ sciētes· qm̄ tribulacio
pacīam opat· pacīa aūt ꝓbacōem· ꝓbacio vero spem· spes autē nō
confundit· quia caritas dei diffusa est in cordibꝰ nris· ꝑ spm̄ sanctū
qui datus est nob. Hic siqs ut ita dixerī impte peritus· artis elo-

quẽcie p̃cepta · ap̃lm secutũ fuisse ostendat · nõne a xp̃ianis doctis l doctisq; ridebiẽ · ⁊ tñ agnoscitur hic figa q̃ climax grece latine ꝺo a q̃busdã est appellata gradacio · quã scalã dicere voluerẽ · cũ ꝺba vel sensꝰ connectunẽ alẽm ex altro · sicut hic ex tbulacõe pacĩam · ex pacĩa p̃bacõem · ex p̃bacõe spem · onexam videmus. Agnoscit̃ et aliud decꝰ orõis · qm̃ post aliq̃ pnũciacõis voce singl̃a finita q̃ nr̃i membra ⁊ cesa · greci autẽ colon et cõmota vocãt · sequit̃ ambitus siue circuitus quẽ ꝑiodon illi appellãt · cuiꝰ mẽbra suspenduntẽ voce dicẽtis donec vltio finiant̃ · nã eoꝝ que p̃cedũt circuitũ · membroꝝ illud est p̃mũ · qm̃ tbulacõ pacĩam opat̃ · scõm pacĩa autẽ p̃bacõꝝ · tciũ p̃bacõ vero spem · deinde subiũgit̃ ip̃e circuitꝰ qui tribꝰ pagit̃ mẽbris · quoꝝ p̃mũ est · spes autẽ nõ cõfundit · scõm q̃a caritas dei diffusa est in cordibꝰ nr̃is · tciũ · p spm̃ sanctũ q̃ datus est nob. Hec atq; huiõi in elocucõis arte traduntẽ. Sic̃ ergo ap̃lm p̃cepta eloq̃n: cie secutũ fuisse nõ dicimꝰ · ita q; eiꝰ sapĩam secuta sit eloquencĩa nõ negamꝰ Ꝑ Scribens q̃ ad corinthios in secunda ep̃la re: darguit quosdã q̃ erãt ex iudeis pseudo ap̃li eiq; detrahebant · et qm̃ seip̃m p̃dicare cõpellit̃ · hanc sibi velut ĩsipĩam tbuẽs · quã sapient̃ dicit quãq; eloquent̃ · sed comes sapie dux eloquẽcie · illã sequens · istã p̃decẽs ⁊ sequentẽ nõ respuẽs. Iterũ dico inq̃t · ne q̃s me exis: timet insipientẽ eẽ · alioquĩ velut insipientẽ accipite me · ut ⁊ ego modicũ q̃d glorier · q̃ loquor nõ loq̃r scõm dñm · sed q̃si ĩ stulticia in hac sba gl̃ie · qm̃ quidẽ multi gloriant̃ scõm carnẽ ⁊ ego gl̃abor libẽter enĩ sustinetis insipiẽtes cũ sitis ipi sapiẽtes · tolleratis enĩ si quis vos in seruitutẽ redigit · si quis devorat · si q̃s accipit · si q̃s extollit̃ · si quis vos in faciẽ cedit · scõm ignobilitatẽ dico q̃si nos infirmati in hac pte simꝰ · in quo autẽ quis audet in insipĩa dico · audeo ⁊ ego · hebrei sũt ⁊ ego · israhelite sũt ⁊ ego · semen abrahe sũt ⁊ ego · mĩstri xp̃i sunt vt ĩsipiẽs dico sup ego · in laboribꝰ pl̃imis · in carceribꝰ habũdanciꝰ · in plagis sup modũ · ĩ mortibꝰ frequent̃ · a iudeis q̃nquies · q̃ragintavna minꝰ accepi · ter virgis cesus sũ semel lapidatꝰ sũ · ter naufragiũ feci · nocte ⁊ die in p̃fũdo maris fui · in itineribus sepe · piculis fluminũ · picul̃ latronũ · piculis ex genere · picul̃ ex gentibꝰ · piculis in ciuitate · picul̃ in deserto · picul̃ in mari · piculis in falsis fr̃ibus · in labore ⁊ erumpna · in vigilijs sepiꝰ · in fame ⁊ siti · in jeuniis multis · ĩ frigore et nuditate · p̃ter illa que exĩnsecꝰ sunt · incursus in me cottidianꝰ sollicitudo oĩm eccĩaꝝ · quis infirmat̃ ⁊ ego nõ infirmor · q̃s scãdalizat̃ et ego nõ vror · si gl̃ari oportꝫ · in hijs que ĩfirmitatis mee sũt gl̃iabor ¶ Q

Quãta sapia ista sint dcta vigilãtes vidẽt·q̃nto úo ecia eloquẽcie cucurrerit flumie ⁊ q̃ steterit adutit·porro aũt q̃ nouit agnoscit qp ea cesa q̃ greci cõmota vocãt· et mẽbra ⁊ circuit⁹ de q̃bus paulo añ disseruí·cũ decẽtissia varietate íntponanẽ totã ipaz spẽz dictõis ⁊ q̃si eius vultũ q̃ ecia idocti delectanẽ mouẽturqz fecerũt. Nã vñ cepim⁹ hũc locũ inserere·ecuit⁹ sũt·pm⁹ mim⁹ hoc est bimẽbris· min⁹ enī q̃z duo mẽbra ecuitus hre nõ pñt·plura vero pñt·g̃ ille pm⁹ est. Iterũ dico·ne q̃s me existimet isipientẽ ee. Sequiẽ alius membris·alioq̃n velut insipientẽ·accipite me·ut ⁊ ego modicũ quid glorier·ecius q̃ sequiẽ mẽbra habet q̃tuor·qđ loq̃r·nõ loquor scom deũ·z q̃si i stulticia·in hac sba glorie·q̃rtus duo hz·qm̃ q̃dẽ multi glianẽ bm carnẽ·⁊ ego gliabor·⁊ q̃nt⁹ duo·libent enī sustiẽtis isipientes·cũ sitis ipi sapientes ecia sext⁹ bimẽbris est·tolleratis enī·siquis vos i buitutẽ redigit. Sequnẽ tria cesa·siquis deuorat siquis accipit·siq̃s extolliẽ deinde ta mẽbra·siq̃s in faciẽ vos cedit bm ignobilitatẽ dico·q̃si nos infirmati in hac pte sum⁹. Addit̃ trimẽbris ecuitus·in q̃ autẽ quis audet i insipia dico·audeo et ego

Hinc ia singlis q̃busqz cesis introgãdo positis·singla itidẽ cesa respõsione reddunẽ·tria trib⁹·hebrei sũt·⁊ ego·israheliti sũt et ego·semẽ abrahe sũt·⁊ ego. Quarto autẽ ceso sili introgacione posito·ñ alteri⁹ cesi z mẽbri appoicõe rñdz·mistri xpi sẽ·ut isipiẽs dico sup ego. Jam cesa q̃tuor snia remota decẽtissima introgacõe fũdunẽ·in labor⁹ plimis·i carceri⁹ habũdancius·in plagis sup modũ·i mort⁹ sepi⁹·deinde intponiẽ breuis ecuit⁹ qm̃ suspensa pnũciacõe distinguendũ est·a iudeis q̃nquies·ut hoc sit vnũ mẽbrũ·cui cõnectitur altez·q̃dragita vna min⁹ accepi inde rediẽ ad cesa·⁊ ponũẽ ta·ter vgis cesus sũ· sel lapidat⁹ sũ·ter naufragiũ feci. Seq̃ẽ mẽbz·nocte ⁊ die i pfũdo maris fui. Deinde q̃tuordecĩ cesa·decẽtissio ipetu pfluũt·i itineri⁹ sepe·picul fluminũ·picul latronũ·picul ex gne·picul ex gentib⁹·picul in ciuitate·piculis in debto·picul i mari·piculis in falsis frib⁹·i labore ⁊ erũpna·in vigilijs sepi⁹·i fame ⁊ siti·in jeunijs multis·i frigore et nuditate. Post hec intponit tmẽbrẽ ecuitũ·pter illa q̃ extnsec⁹ sũt·incursus in me cottidian⁹·sollicudo oĩm eccia·et hinc duo mẽbra pcontacõe subũgit·q̃s ifirmat̃ ⁊ ego nõ infirmor·q̃s scãdalizat̃ et ego nõ vror·postremo tot⁹ ille q̃si anhelans loc⁹ bimẽbri ecuitu tmiatur·si gliari oportz·i bijs q̃ ifirmatis mee sũt gliabor. Qp úo p⁹ hũc ipetũ intposita narraciũcula qpamõ reqescit ⁊ reqescẽ auditorẽ facit·qđ decoris ⁊ delectacõis hẽat·satis dici nõ pt·sequiẽ enī

dicēs. deus ⁊ pr̄ dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i q̄ est bn̄dictus in secl̄a. scit q̄a nō
mēcior Nc deīde quō piclitat⁹ fuit ⁊ quō euaserit. breuissīe narrat
longū est cēta ꝑsequi. vl̄ ī alijs scīay scīpturay locis illa mōstrare
§ Qp si ecīā figuras locucōis q̄ illa arte tradunt̄. ī hijs saltē q̄
de apl̄i eloq̄o cōmemoraui oñdere voluissē. nōne facili⁹ ḡuis hoies
me nimiū. q̄z quisq̄z studiosoz sibi sufficientē putarēt. hec oīa q̄n a
mḡris docent̄. ꝑ magno hēnt̄ magno emunt̄. magna iactacione
vēdunt̄. quā iactacōez ego recolē vereor dū ista sic differo. ſz ma:
ledoctis hoibꝫ rn̄dendū fuit. q̄ nr̄os auctores ꝺepēndos putāt. nō
q̄a nō hēnt. ſz quia nō ostentāt. quā nimis isti diligūt eloquenciā
T Sed forte q̄s putet eloq̄ntē nr̄m elegisse me apl̄m paulū.
videt̄ enī vbi ait. ⁊ si impit⁹ ꝑmone ſz nō scīa. q̄si ꝺecendo obtrec:
tatoribꝫ sit locut⁹. nō tamq̄z id vez cognoscēt ꝟfitēdo. si aūt dixiſſz
imperit⁹ quidē sermone. et non. addidisset. sed non sciencia. nll̄o
mō aliud posset ītelligi. scīam plane nō cūctatus est ꝑfiteri. sine q̄
doctor gēciū ee nō valēt. Certe si q̄s ei⁹ ꝑferim⁹ ad exēplū eloq̄ncie
ex illis uciq̄z epl̄is ꝑferim⁹. q̄s ecīā ip̄i obtrectatores ei⁹. q̄ ꝟmonē
pn̄cis q̄si ꝺcemptibilē putari valebāt. ḡues ⁊ fortes ee cōfessi sunt
Y Dicendū ergo michi aliq̄d ee video. ⁊ de eloq̄ncia ꝓphay.
vbi ꝑ tropologiā multa obtegunt̄. que q̄nto magis ēnslatis vbis
uidenē opiri. tāto magis cū fuerit apta dulcescūt. Sed hoc loco tl̄e
aliq̄d ꝺmēorare debeo. ubi q̄ ꝺcīa sē nō cogar exponē. ſz cōmendē tm̄.
quo mō dicta sint. Et ex illi⁹ ꝓphē libro potissimū hoc facīā. qui se
pastorē vel armentariū fuisse dicit. atq̄z inde diuīcus ablatū atq̄z
missū. ut dei ꝓpl̄o ꝓpharet. Non autē ꝟm septuagīnta īterp̄tes. q̄
ecīā ip̄i diuīo spū īterp̄tati. ob hoc alit̄ videnē nōnulla dixisse. ut
ad spiritalē sensū scrutādū. magis admoneret lcīoris īteneō vñ.
ecīā obscuriora nōnulla q̄a magis tropica sūt eoz Sz sic ex hebreo
in lcīm eloq̄ū. p̄spitero ieroio uc̄usq̄z lingue p̄pto īterp̄tāte ēnslata
sūt. Cum ergo argueret ip̄ios. supbos. luxuriosos ⁊ fracīne ideo
negligētissīos caritatis. rustic⁹ vel ex rustico iste ꝓpha. exclama:
bat dicēs. ve vob q̄ opulēti estis in spō. ⁊ ꝟfiditis ī mōte samarie.
optimates capita p̄l̄oz. igrediētes pōpatice domū israhel. trāsite
ī calamie ⁊ videte. et ite inde in emath magnā ⁊ descēdite in geth
palestinoz. ⁊ ad optīa queq̄z regna hoz. si lacōr t̄mi⁹ eoz t̄mīo vr̄o
est. Qui sepati estis ī diē malū et appropinq̄tis solio iniq̄tatis. q̄
dormitis in lectis eburneis et lasciuitis in stratis vr̄is. qui come:
ditis agnū de grege. ⁊ viculos de medio armēti. q̄ canitis ad vocē
psalterij. Sic dauid putauerūt se hr̄e vasa cāntici. bibētes in fialis

vinũ·⁊ optio vngto delibuti· ⁊ nichil paciebãt sup stricte ioseph

X Mũquid nã isti q̃ ꝓphas nros tamq̃ in eruditos et elo⁊ cutos ignaros·velut docti dibtiq; stepnũt· si q̃d eis tale vl̃ ĩ tles dom fuisset·alit se voluisset dicẽ·q̃ tñ eor ĩsanire noluisset. Quid ent est q̃ isto eloq̃o aures sobrie plꝰ desiderẽt. Primo ipa iuectio q̃si sopitis sensib⁹ ut euigilarẽt q̃ fremitu illisa est. Ve vob qui opulẽti estis in spon·⁊ cõfiditis ĩ monte samarie·optiates capita ꝓpl'or·ingrediẽtes põpatice in domũ isrl'. Deinde ut bñficijs dei· qui eis ampla spacia regni dedit·ostendat ingtos·qm̃ ofidebãt in mõte samarie·vbi utiq; ydola colebanẽ·trãsite inq̃t in calamie ⁊ videte·et ite inde in emath magnã·⁊ descẽdite in geth palestiom. ⁊ ad optia queq; regna hor·si lacior ẽmiꝰ eor ẽmio vro est. Simul eciam cũ ista dicunẽ·locor noibus tamq̃ lumĩb⁹ ornanẽ eloq̃ũ·que sunt·spon· samarie calamie·emath magna· ⁊ geth palestinorũ. Deinde vba q̃ bijs adiũgũẽ locis·decẽtissie varianẽ·opulẽti estis· ofiditis·trãsite·ite·descẽdite. Conseq̃nẽ denũciaẽ fuca sub iniq̃ rege appropinq̃re captitas·cũ adiũgiẽ·q̃ sepati estis in diẽ malũ· et appropinq̃tis solio iniq̃tatis. Tũc subiciunẽ merita luxurie· qui dormitis in lectis eburneis et lasciuitis in stratis vris·q̃ comes ditis agnũ de grege·⁊ vitulos de medio armẽti. Ista sex mẽbra· tres bimẽbres ẽcuiꝰ reddiderũt· nõ enĩ ait·q̃ sepati estis in diem malũ· q̃ appropinq̃tis solio iniq̃tatis·q̃ dormitis ĩ lectis eburneis· qui lasciuitis in stratis vris·q̃ comeditis agnũ de grege·qui vitu los de medio armẽti. Cꝑ si ita dicereẽ·eet quidẽ et hoc pulchrũ· vt ab vno ꝓnoĩe repetito·oia sex mẽbra decurrerẽt·⁊ ꝓnũciãtis vo⁊ ce singula finitenẽ. Sed pulchrius fcm est·ut idẽ ꝓnoi eent bina subnexa·q̃ tres sentẽcias explicarẽt·vnã ad captiuitatis ꝓnũciacõ⁊ sc; qui sepati estis in diem malũ· ⁊ appropinq̃tis solio iniq̃tatis· alterã ad libidinẽ·q̃ dormitis in lectis eburneis· ⁊ lascuitis ĩ stra⁊ tis vris·ad voracitatẽ uo ẽciã ptinentẽ·qui comeditis agnũ de gre ge·et vitulos de medio armenti· vt in pfate sit ꝓnũciãtis · utrũ singl'a finiat ⁊ mẽbra sint sex·an ꝑmũ ⁊ ẽciũ ⁊ q̃ntũ voce suspẽ⁊ dat·⁊ bm ꝑmo·q̃rtũ ẽcio sextũ q̃nto onecttẽdo·tres bimẽbres ẽcuiꝰ decẽtissime faciat·vnũ q̃ calaĩtas ĩminẽs·altey q̃ lcts ĩpurꝰ·ẽciũ q̃ ꝓdiga mẽsa monstreẽ Y Deinde luxuriosã remordet auriũ voluptatẽ·vbi cũ dixisq̃·q̃ canitis ad vocẽ psalteriu· qm̃ ꝑt exer⁊ ceri sapient a sapientib⁹ musica·mirabili decore dicẽdi inuecciõis impetu relaxato·⁊ nõ ad illos q̃ de ill' iã loquens ·ut nos musicã sapiẽtis a musica luxuriãtis distinguẽ cõmoneret·nõ ait·q̃ caitis

ad vocẽ psalterij ⁊ sic̃ dauid putatis vos hr̃e vasa cantici. ¶Sed cũ illud ad illos dixissz·qđ luxuriosi audire deberẽt·q canitis ad vocẽ psalterij ĩ periciã qz eoz aliis qmõ iudicauit adiũgens· sic̃ dauid putauerũt se hr̃e vasa cãtici·bibẽtes in fiaľ vinũ·⁊ optio vngẽto desibuti. ¶Tria hec melio2 pnũciandẽ si suspẽsis duobꝰ poribꝰ membris·ecuio2 tcio finiatur. ¶Jam vero qđ hijs oĩbus adicit̃ ·⁊ nichil paciebant̃ sup ctricõe ioseph·siue ctinuatĩ dicat̃ ut sit vnũ mẽbz siue detẽcio2 suspẽdat̃· ⁊ nichil paciebant̃·⁊ post hãc distĩcõz ĩferat̃· sup cõtricõe ioseph· atqz sit bimẽbris ecuio2·miro decore nõ dictũ est·nichil paciebant̃ sup cõtricõe frr̃is·sz positio2 est ꝓ fr̃e ioseph ·ut qcũqz fr̃ ꝓprio eius sigficaret̃ noie·cuio2 ex frr̃ibus fama ꝑclara est· et in malis q pẽdit·⁊ ĩ bonis que repẽdit ¶Iste ete tropus· vbi ioseph quẽcumqz fr̃ez facit intelligi·nescio si illa quã dicimꝰ ⁊ docuimꝰ arte tradat̃·qz sit tñ pulcer ⁊ qđmodũ afficiat legẽtes atqz intelligẽtes·nõ opꝰ est cuiqz dici·si ipe nõ sẽciat. ¶Et pľa quiđ que ptineãt ad ꝑcepta eloquẽcie· in hoc ipõ loco quẽ ꝓ exemplo posuimꝰ·pñt repiri. ¶Sz bonũ auditorẽ·nõ tam si diligent̃ discutiat̃ instruit·qz si ardent̃ pnũciet̃ attẽdit. ¶Neqz enĩ ꝟ hũana industria oposita·sz diuĩa mẽte sũt fusa ⁊ sapient̃ et eloquent̃·nõ intenta in eloq̃nciã sapĩa·sz a sapĩa nõ recedẽte eloquẽcia. ¶Si enĩ sic̃ qđã diserissimi atqz acutissimi viri videre ⁊ dicẽ potuerũt·ea que oratoria velut arte discunt̃·nõ obꝑuarent̃ et notarent̃·⁊ in hãc docẽnã redigerẽtur nisi ꝑus in oratoz ĩuenirẽtur ingenijs·qđ mirũ si ⁊ in istis inueniũtur·qs ille misit q fecit ingenia. ¶Qua ꝓpter ⁊ eloqz: tes quiđ nõ solũ sapiẽtes·canonicos nr̃os auctores doctoresqz fatem tali eloq̃ncia usos·q̃lis psonis huiõi ogruebat ¶Sed nos ⁊ si de lr̃is ipoz q̃ sine difficultate intelligunt̃·nõnulla sumimꝰ elocutiõis exẽpla·nequaqz tñ putare debemꝰ imitandos nobis eos ee in hijs que ad exercẽdas ⁊ climãdas qđamodo mẽtes legenciũ·et ad rumpẽda fastidia·⁊ acuẽda studia discere volenciũ·ad celãdos qz siue vt ad pietatẽ ꝟtantur·siue ut a misterijs secludantur aĩos ipioz·utuli ac salubri obscuritate dixerũt. ¶Sic quippe illi locuti sũt ut posteriores qui eos rẽte itelligerẽt ⁊ exponerẽt· alterã gr̃az disparẽ quidẽ vez tñ subseqntẽ·in dei ecĉia repirẽt ¶Non g̃ exposit̃ores eoz ita loqui debent·tamqz seipos exponẽdos silí auẽte ꝓponãt·sz ĩ oĩbus ꝟmonibꝰ suis·ꝑmitꝰ ⁊ maxie vt intelligantur elaborẽt·ea quantũ pñt ꝓspicuitate dicẽdi· ut aut multũ tardus sit q nõ intelligat ·aut in rerũ q̃s explicare atqz ostẽdere volumus difficultate ac ꝟbilitate·nõ ĩ nr̃a locucõe sit causa·q minꝰ tardius

ue qꝺ dicim⁹ possit intelligi. ¶ Sũt enĩ quedã q̃ vi sua nõ ꝛtelliguñ aut vix intelliguñ. q̃ntolibꝫ ꝛ q̃ntũlibꝫ. q̃uis planissime dicẽtis verſenẽ eloq̃o. q̃ in ꝓpl'i audiẽciã vl' raro si aliq̃ꝺ vrget. vel nũquã oĩno mittẽda sũt. ¶ In libris autẽ qui ita ſcẽbuñ ut ipi sibi lectorẽ qꝫmodo teneãt cũ intelliguñ. cũ autẽnõ intelliguñ moleſti nõ sũt volẽtibꝫ legẽ. ꝛ ĩ aliq̃ collocucõibꝫ. nõ eſt hoc officiũ deſcrẽꝺũ ut vera q̃uis ad ĩtelligẽꝺũ difficilia. q̃ iã ipi pœpim⁹ cũ q̃ntocũq; labore diſputacõis ad alioꝝ intelligẽciã ꝓducam⁹. ſi tenet auditorẽ vel collocutorẽ diſcẽꝺi cupiditas. nec mentis capacitas deſit. que quoq̃mõ intimata possit accipe. nõ curãte illo q̃ ꝺocet. q̃nta eloq̃n; cia ꝺoceat. ꝫ q̃nta euidẽcia ℵ B Cui⁹ euidẽcie diligẽs appetit⁹ aliq̃ñ negligit ꝟba culciora. nec curat quid bñ ſonat. ſed qꝺ bene indicet atq; intimet qꝺ ofꝛendere intẽdit. vñ aĩt quidã cũ de talis locucõis genere ageret. ee ĩ ea q̃ndã diligentẽ negligẽciã. hec tñ sic ꝺeb̃it ornatũ. ut ſordes nõ contĩbit. Quãuis ĩ boĩs doctoribꝫ tãta docẽꝺi cura ſit ul' ee ꝺebeat. ut ꝟbũ qꝺ niſi obſcurũ ſit vl' ãbiguũ latinũ ee nõ p̃t. vulgi aũt more ſic dicie. ut ambiguitas obſcuri; tasq; vitẽ. nõ ſic dicaẽ vt a doctis. ꝫ poci⁹ vt ab indoctis dici ſolꝫ ¶ Si enĩ nõ piguit dicere interp̃tes nr̃os. nõ ogregabo ouẽticꝛa coꝝ de ſanguĩbꝫ. qm̃ ſenſerũ ad rẽ ptinẽ ut eo loco pl'alie enũciareẽ hoc nomẽ. qꝺ in latina lingua ſingl'arie tantũmõ dicie. cur pietatis doctorẽ pigeat imperitis loq̃ntẽ. oſſũ poci⁹ q̃ os dicere. ut iſta ſilla; ba vm. nõ ab eo qꝺ ſũt oſſa ſed ab eo qꝺ ſũt ora intelligaẽ. vbi va; ſte aures de correpcõe vocaliũ vel ꝓductione nõ iudicãt. Quid enĩ ꝓdeſt locucõis integꝛitas quã nõ ſequie intellectꝰ audiẽtis. cũ loq̃ndi oĩno nulla ſit cauſa. ſi qꝺ loq̃mur nõ ĩtelligant. ꝓpter q̃s ut intel; ligant loquim̃ ℵ C Qui ergo ꝺocet. vitabit ꝟba oĩa que nõ ꝺocent. et ſi pro eis alia que intelligant integra p̃t dicẽ. id magis eligat. ſi aũt nõ p̃t. ſiue qa nõ ſũt. ſiue qa in p̃ncia nõ occurrunt. utaẽ eciã ꝟbis min⁹ integris. dũ tñ res ipa ꝺoceaẽ atq; diſcaẽ ĩte; gre. Et hoc qꝺẽ nõ ſolũ in collocucõibꝫ ſiue fiãt cũ aliq̃ vno ſiue cũ pl'ibꝫ. vez eciã ꝛ multomagis in ꝓpl'is q̃n ſermo ꝓmittie. vt ĩtel; ligam̃ inſtandũ eſt. quia in collocucõibꝫ eſt cuiq; intꝛogãꝺi p̃cas vbi autẽ oñes tacẽt ut audiaẽ vn⁹. ꝛ in cũ intẽta ora ꝺũtũt. ibi ut reqꝛat quiſq; qꝺ non intellexerit. nec moꝛis eſt nec decoꝛis. ac p hoc maxĩe debet tacẽti ſubuenire cura dicẽtis ℵ D Solꝫ aũt motu ſuo ſigꝛificare vez ĩtellexerit cognoſcẽꝺi aũda mꝰtitudo. qꝺ donec ſigꝛificet ꝟſandũ eſt. qꝺ agie multimoda varietate dicẽꝺi. qꝺ in p̃cte nõ bñt. qui ꝓparata ꝛ ad ꝟbũ memoꝛie retẽta ꝓnũciãt.

Nox autē ut intellectū ee cōstiterit · aut sermo finiend⁹ aut in alia trāseundē est · siē eni grat⁹ est q cognoscēda enubilat · sic onerosꝰ q cogita icultat · eis dūta xat qz tota expectacō indissoluēda eorū q pādunē difficultate pēdebat. Nam delectādi gra ecia nota dicūē · vbi nō ipa ꝫ modus quo dicunē attendiē · qp si ⁊ ipe iā not⁹ est et auditoribꝰ placet · pene nichil intest · utz is q dicit dictor an lector sit Solēt eni ⁊ ea q comode septa sūt · nō solū ab hijs quibꝰ pmit⁹ innotescūt iocūdē legi · vez ecia ab hijs qbus iā nota sūt · neqz adhuc illa de memoria deleuit obliuio · nō sine iocūditate relegi · uł ab vtrisqz libenter audiri · qđ autē quisqz iā oblit⁹ est dū cōmoneē doceē ⁊ Ꝫ de mō delectādi nūc nō ago · de mō q docēdi sūt q discē desiderāt loqr. Is est autē optim⁹ · quo fit ut qui audit verū audiat · ⁊ qđ audit intelligat · ad quē finē cū ventū fuit · nichi tūc amplī⁹ de ipa re tāqz diuci⁹ docēda laborandū est. Ꝫ forte de cōmēdandat · ut in corde figaē · qđ si faciendū videbiē · ita modeste faciendū ne ē puemaē ad tediū. Prorsus hec est in docēdo cloquēcia · q fit dicēdo · nō ut libeat qđ horebat · ā ut fiat qđ pigebat · ꝫ ut appeat qđ latebat · Quod tñ si fiat insuauiē · ad paucos quidē studiosissimos suus pueit fruct⁹ · q ea q discēda sūt · qbus abiecte inculte qz dicanē scire desiderāt. Quod cū adepti fuerit · ipa veritate delectabilit pascunē · bonoꝝ nāqz igenioꝝ isignis est indoles · in verbis vez amare non vba · qđ eni pdest clauis aurea · si apire qđ volum⁹ nō pt · aut quid obest lignea · si hoc pt · qñ nichil qrim⁹ nisi patere qđ clausū est ⁊ Ꝫ Sed qñ habet · inē se nōnullā silitudinem · vescētes atqz discētes · ppter fastidia plimoꝝ · ecia ipa sine qbꝰ viui nō pt alimēta cōdienda sūt Dixit ergo qđā eloqns ⁊ vez dixit Ita dicē debere eloqntē · ut doceat · ut deleter. ut flectat. Deinde addidit docē necitatis ē delectare suauitatis flectē victorie. Horꝝ tū qđ pmo loco positū ē hoc ē docēdi necitas · ī rebꝰ ē ostitura qs dicim⁹ · reliq ī mō q dicim⁹. Qui autē dicit cū docē wlt · qz diu nō itelligiē · nōdū se existimet dixisse qđ wlt · ei quē vult docē · qa ⁊ si itelligit qđ ipe dixit · nondū illi dixisse putādus ē · a quo intellect⁹ nō est · si vero intellēs est qcūqz mō dixerit dixit. Qp si ecia delectare vult eū cui dicit aut flectere · nō qcūqz mō dixerit id⁹ faciet · ꝫ intest quo modꝰ dicat ut faciat. Sic est autē vt teneaē ad audiēdū delectādus auditor · ita flectēdus ut moneaē ad agendū. Et siē delectaē si suauiē loqris · ita flectiē si sic loqris ut amet qđ polliceris · timeat qđ minaris · odit id qđ arguis · qđ ōmēdas amplectaē · qđ dolēdū exageras doleat · cū qđ letandū pdicas gaudeat · miseraē eoz qs miserandos

ante oculos dicẽdo cõstituis·fugiat eos q̃s cauẽdos terrẽdo ꝓponis·
ꝫ quidq̃d alíud grãdi eloq̃cia fieri pt̃ ad ꝺmouẽdos aĩos auditoꝝ·
nõ q̃d agẽdũ sit ut sciãt·ꝫ ut agãt qd̃ agẽdũ ee iã sciũt ℵG
Si aũt adhuc nesciũt·ꝑus utiq̃ docẽdi sũt q̃ mouendi·ꝫ fortasse
rebus ipis cognitis ita mouebunt̃·ut eos nõ opus sit maioribus
eloquẽcie viribus iam moueri. Quod tñ cũ opus est·faciendũ est·
Tunc autẽ opꝝ est·quando cũ scierit quid agendũ sit nõ agũt. ac
ꝑ hoc docere necessitatis est·pñt enĩ hoĩes ꝫ agẽ·ꝫ nõ agere qd̃ sci:
unt. Quis autẽ dixerit·eos agere debẽ qd̃ nesciũt. Et ideo flectere
necessitatis nõ est·quia nõ semꝑ opꝝ est·si tantũ docẽti uel etiam
delectanti cõsentit auditor. Ideo autẽ victorie est flectẽ·q̃a fieri pt̃
ut ꝫ doceatur et delectet̃·ꝫ tñ nõ assentiat̃·quid autẽ illa duo pro
derunt·si desit hoc terciũ. Sed neq̃ delectare nec̃itatis est·q̃ quidẽ
cũ dña vera mõstrant̃ qd̃ ad officiũ docẽdi ꝑtinet·nõ eloq̃o agit̃ nec
hoc attẽdit̃·ut uel ipa uꝫ ipm delectet eloquiũ·ꝫ ꝑ seipa q̃ vera
sũt·manifestata delectãt·vñ pluriũq̃ delectãt etiã falsa patefcta
atq̃ cõuicta·neq̃ enĩ delectant q̃ fꝫa sũt·ꝫ quia ipa falsa ee veꝝ
est·delectat ꝫ dictio qua hoc veꝝ ee mõstratũ est. Propt̃ eos autẽ
q̃bus fastidientibꝫ nõ placet veritas·si alio q̃cũq̃ mõ nisi eo modo
dicat̃·ut placeat ꝫ hmo dicentis· datꝰ est in eloq̃cia nõ puꝰ etiã
delectacõi locus Que tñ addita nõ sufficit duris·q̃s nec itellexisse
nec delectatos ee ꝓfuerit. Quid enĩ hec duo cõferũt hoĩ·q̃ ꝫ cõfiteꝫ
verũ·ꝫ collaudat eloquiũ·nec tñ inclinat assensũ·ꝓpter quẽ solũ
cũ aliquid suadeꝫ·rebus q̃ dicunt̃ iuigilat dicẽtis intẽcio·si enim
talia dicant̃ q̃ credere uꝫ nosse sufficiat·nichil est aliud eis ꝺsentire
nisi cõfiteri ꝟa ee. Cũ uo id doceꝫ qd̃ agendũ est·ꝫ ideo doceꝫ ut
agat̃·frustra ꝓsuadeꝫ verũ ee qd̃ dicit̃·frustra placet modꝰ ipe q̃
dicit̃·si nõ ita dicit̃ ut agat̃ ℵh Oportꝫ ergo eloq̃ntẽ ecc̃iasti:
cũ q̃n suadet aliq̃d qd̃ agendũ est·non solũ docere ut instruat·et
delectare ut teneat·verũ etiã flectẽ ut vicat. Ille quippe iã rema:
net ad ꝺsensionẽ flectẽdus eloq̃ncie grãditate in q̃ id nõ egit vsqꝫ
ad cõsensionẽ demõstrata veritas·adiũcta etiã suauitate dicẽdis.
Cui suauitati tantũ ope impensũ est ab hoĩbus·ut non solũ nõ
faciẽda·verũ etiã fugiẽda ac detestãda tot ꝫ tãta mala atqꝫ ẽpia·
q̃ malis ꝫ turpibꝫ disertissime ꝓsuasa sũt·nõ ut eis ꝺsẽciat̃ ꝫ sola
delectacõis gr̃a lectitent̃. Nũtat aũt deꝰ ab ecc̃a sua·qd̃ desinago:
ga indeoꝝ Jeremias ꝓphẽa cõmemorat·dicẽs. Pauor et horrenda
facta sũt sup̃ eram·ꝓphe ꝓphetabãt iniqua·ꝫ sacẽdotes plausũ de
derũt manibꝫ suis·et plebs mea dilexit sic·et q̃d facietis in futuꝝ

O eloquencia tāto tribilior q̄to purior. et q̄to solidior tāto vehemē
cior. O vere securis cōscidēs petras. Huic enī rei sil'e ee verbū suū
qđ p sanctos ap̄has fecit. p hunc ip̄m ap̄ham de⁹ ipe dixit. Absit
itaq; absit a nobis. ut sac̄dotes plaudēt iniqua dicētib⁹. et plebs
dei diligat sic. Absit a nobis inq; tanta demētia. nā qđ facimus
in futuꝝ. Et ete min⁹ intelligant. min⁹ placeāt. min⁹ moueāt q̄
dicunt. vera tñ dicant et iusta. non iniq̄ libent audiant. qđ utiq;
non fieret. nisi suauit dicerent Ad ppō autē graui de q̄
dictū est deo. In ppō graui laudabo te. nec illa suauitas delectabil'
est. qua nō q̄dem iniq̄ dicunt. s exigua et fragilia bona. spumeo
verboꝝ ambitu ornant. quali nec magna atq; frabilia decenter et
grauit ornarent. Est tale aliqđ in ep'a bt̄issimi. cipriani. qđ ideo
puto accidisse v' osulto factum esse. ut sciret a posteris. quā ligꝫ
uā doctne xp̄iane sanitas. ab ista redūdancia reuocauit. et ad elo⁊
quēciā g̃uiore modestioreq; restrinxerit. qual' in ei⁹ cōsequētibus
l̄ris. secure amat religiose appetit. s difficilime implet. Sit ergo
q̄dam loco. Petam⁹ hāc sedē. dant secessū vicina secta. vbi dū er⁊
ratici palmitū lapsi⁹. pēdulis nexibꝫ p arundines baiolas repunt.
niceā porticū frōdea tecta fecerūt. nō dicunt ista nisi mirabiliter
affluētissima fecūditate facūdie. s pfusiōe nimia g̃uitati desplic̄et. Qui vero hec amant. pfecto eos qui nō ita dicūt s castri⁹ elo⁊
qunt. nō posse ita eloq̄ existimāt. nō uicio ista deuitare ꝓpter
iste vir sc̄i⁹. t posse se ostēdit sic dic̄. qa dixit alicubi. et nolle qm̄
postmodum nusq; Agit itaq; nr̄ ille eloquēs cū iusta t
secta et bona dicit. neq; enī alia debz dic̄. agit ergo q̄tū pt cū ista
dicit. ut intelligent. ut libent. ut obedient audiat. Et hec se pos⁊
se. si potuerit et iq̄ntū potuit pietate magis oronū q; oratoꝝ fa⁊
cultate nō dubitet. ut orādo p se et p illis qs ē allocutur⁹. sit ora⁊
tor anteq; dictor. ipa hora iā ut dicat accedēs. pusq; exerat pferen⁊
tē linguā. ad deū leuet aiam sitientē. ut eructet qđ biberit. v' qđ i
pleuit fundat. Cū enī de vnaquaq; re q̄ scōm fidē dilectcōnēq; tc̄⁊
tanda est. multa sint que dicant. et multi modi quibꝫ dicant. ab
his qui hoc scūt. qs nouit quio ad pñs tp̄us uel nobis dic̄. v' p
vos expediat audiri nisi q̄ cor da oīm videt. t qs facit. ut qđ opōtz
et quēadmodū oportz dicat a nob. nisi in cui⁹ manu sūt. t nos et
sermones nr̄i. Ac p hoc. discat quidē oīa q̄ doc̄da sūt. qui t nosse
vult et doc̄. facultatēq; dic̄di ut decet virū ecc̄astricū comparz. ad
horā vo ip̄i⁹ diccōis. illud puri⁹ cogitz bone mēti ꝺuenire. qđ dñs
ait. nolite cogitare q̄mō aut q̄ loquami. dabit enī vobis in illa

hora q̄d loq̄mī · nō enī vos estis q̄ loq̄mī · sed spūs pr̄is vr̄i q̄ loquit̄ in vobis. Si ergo loq̄tur in eis spūs sc̄s · qui pseq̄ntib⁹ tradunt̄ p xp̄o · cur nō eciā in eis q̄ tradūt discētib⁹ xp̄m ¶ Quisq̄s autē dicit · nō cē hoīb⁹ p̄cipiendū · q̄d ⁊ q̄ad modū doceāt · si doctores sc̄us efficit spūs · p̄t dicere · nec orandū nobis esse q̄a dn̄s ait. Scit p̄r vr̄ quid vobis opus sit p̄usq̄ petatis ab eo. ¶ Aut apl̄m paulū thimotheo ⁊ thito non debuisse p̄cipe · q̄d ⁊ q̄ad modū p̄cipent alijs Quas tres apl̄icas epl̄as · ante oculos hr̄e debet · cui est in ecclesia psona doctoris imposita. ¶ Nonne in p̄ma ad thimoteū legit̄ · anūcia hec ⁊ doce · q̄ autē sint supd̄ictū est . ¶ Nōne ibi dictū ē. Seniorē ne increpaueris · ſ obsecra ut p̄rem ⁊c̄. ¶ Nōne in sc̄da ei dicit̄ · formā habe vboz sanoz que a me audisti · nonne ei ibi dicit̄. Satis agete ip̄m p̄babilē opariū exhibēs deo · nō erubescētē · verbū veritatis recte c̄tantē. ¶ Ibi est ⁊ illud · p̄dica verba · insta oportune importūe argue · hortare · increpa · in omni lōganimitate ⁊ doctrina. ¶ Itemq̄ ad thitū · nōne dicit. Ip̄m iuxta doctrinā fidel vbi p̄seuerantē cē debē ut sit potēs exhortari i doctrina sana ⁊ ꝺdicentes redarguere · ibi eciā dicit · tu vero loq̄re q̄ decēt sanā doctrinā · senes sobrios cē · ⁊ q̄ sequunt̄ ¶ Ibi ⁊ illud · hec loq̄re ⁊ exhortare · ⁊ increpa cū oī imperio · nemo te contēpnat · admōe illos p̄ncipib⁹ et p̄statib⁹ sbditos cē ⁊c̄. ¶ Quid ergo putam⁹ · nūq̄d ꝺ ip̄m sentit apl̄s · q̄ cū dicat doctores fieri opacōe spūs sc̄i · ip̄e illis p̄cipit · q̄d ⁊ q̄admodū doceant. ¶ An intelligendū est · ⁊ hoīm officia ip̄o sc̄o spū largiēte · in docēdis eciā ip̄is doctoribus nō debē cessare · ⁊ tn̄ neq̄ qui plantat est aliq̄d neq̄ q̄ rigat · ſ qui incr̄mentū dat deus · vnde ip̄is q̄z mīstris sc̄is hoībus vl̄ eciā sc̄is anglis opantib⁹ · nemo recte discit q̄ p̄tinēt ad vnēdū cū deo · nisi fiat a deo docibilis deo · cui dicit̄ in psalmo · doce me facere volūtatē tuā · q̄a deus me⁹ es tu · vñ ⁊ ip̄i thimoteo idē dicit apl̄s. loquēs utiq̄ ad discipl̄m doctor · tu autē p̄seuera in his que didicisti ⁊ credita sūt tibi · sciens a q̄ didiceris ¶ Sic enī corpis medicamēta · q̄ hoīb⁹ adhibent̄ · nō nisi eis p̄sunt quib⁹ deus opat̄ salutē · q̄ ⁊ sine illis mederi p̄t · cū sine illo ip̄a nō p̄nt · ⁊ tn̄ adhibent̄ · et si hoc officiose fiat · inter opa mīe uł beneficencie deputat̄. Ita et adiumēta doctrine · tūc p̄sunt aīe adhibita p hoīez · cū deus opat̄ ut p̄sint · q̄ potuit ewāgeliū dare hoī · eciā nō ab hoīb⁹ nez p hoīez. Qui g̃ dōo nitit̄ p̄suadere q̄ bonū ē · nichil illoz triū spernēs · sez ut doceat · ut delectet · ut flectat · oret ⁊ agat ut q̄ admodū supd̄ixim⁹ intelligent̄ · libent̄ ⁊ obedient̄ audiat̄ . Quod cū apte ⁊ cōuenient̄ facit · nō īmerito eloquēs dici p̄t · et si nō eum

ſequaꝫ auditoꝛis aſſenſus ℳO ℳd hec autē tria · ideſt ut do:
ceat · ut delectet · vt flectat · eciā illa tria videꝫ ptinē voluiſſe · idem
ipe romani auctoꝛ eloquij · cū itidē dixit. ℐs erit ergo eloquens · q̄
poꝛit pua ſubmiſſe · modica tp̄ate · magna grandiē dicē · tamq̄ ſi
adderet eciā illa tria · ⁊ ſic explicaret · vnā eandēq̄ ſentēciā · dicens
ℐs erit ergo eloquens · q̄ ut doceat poſſit pua ſubmiſſe · ut delectet
modica tp̄ate · ut flectat magna g̈ndiē dicere ℳP hec aūt ta
ille ſiē ab eo dicta ſūt · in cauſis foꝛēſibꝫ poſſet oſtendere · nō aūt hic
hoc eſt in eccīa ſtricis q̄onibꝫ · ī quibus huiōi quē volum⁹ īfoꝛmare
ſermo verſaꝫ. ℐn illis enī ea pua dicunē · vbi de rebꝫ pecuniarijs
iudicandū eſt · ea magna vbi de ſalute ac de capite hoīm · ea vero
vbi nichil hoꝝ iudicādū eſt · nichilq̄ agiē ut agat ſiue decernat ꝫ
tantūmō vt delectēꝫ auditoꝛ · inē utq̄ q̄ſi media · ⁊ ob hec modica
hoc eſt moderata dixerūt · modicis enī modus nomē ī poſuit · nam
modica p̄ puis abuſiue non p̄pe dicim⁹. ℐn iſtis autē noſtris · qñ
quidē oīa maxīe q̄ de loco ſupiori p̄pīis dicim⁹ · ad hominū ſalutem
nec tp̄aneā ꝫ eēnā referre debem⁹ · vbi eciā cauend⁹ eſt eēn⁹ inēitus
oīa ſunt magna q̄ dicim⁹ uſq̄ a deo · ut nec de ip̄is pecuīarijs rebꝫ
vel acq̄rēdis uel amittēdis · pua videri debeāt que doctoꝛ eccīaſtic⁹
dicit · ſiue ſit illa magē ſiue pua pecuīa · neq̄ enī pua eſt uſticia ·
quā p̄fecto ⁊ in pua pecuīa cuſtodire debem⁹ · dicente dño. Qui īn
mīmo fidelis eſt ⁊ in magno fidelis eſt · q̄ꝺ g̈ mīmū eſt mīmū eſt ·
ꝫ in mīmo fidelē ēe magnū eſt. Nam ſiē rō rotūditatis · ideſt ut
a puncto medio oēs linee pares in extrema ducanē · eadē eſt in
magno diſco q̄ in nūmulo exiguo. Ita vbi pua uſte gerunē nō
minuiē uſticie magtudo ℳQ De iudicijs deniq̄ ſecularibꝫ
q̄bus vtiq̄ niſi pecuīarijs · cū loq̄reē ap̄ls · audet quiſq̄ vr̄m īquit
adūſus alteꝝ negociū hñs · iudicari ab iniq̄s · ⁊ nō apud ſc̄os · an
neſcitis q̄a ſc̄i mūdū iudicabūt · ⁊ ſi in vobis iudicaē mundus ·
indigni eſtis qui de mīmis iudicetis · neſcitis quia ang̈los iudi:
cabim⁹ nedū ſecl̄aria · Secularia igiē iudicia ſi habueritis · eos q̄
cōtemptibiles ſūt ī eccīa · hos cōſtituite ad iudicandū · ad reūenciā
vobis dico · ſic nō eſt inē vos quiſq̄ ſapiēs · q̄ poſſit inter fr̄es ſuū
et fr̄em iudicare · ꝫ frater cū fr̄e iudicaē ⁊ hoc apud infideles · iam
q̄dē oīno delictū in vobis eſt · q̄a iudicia habetis vobiſcū · q̄re non
magis iniq̄tatē patimī · q̄re nō pocius fraudamī · ꝫ vos iniquitatē
facitis et fraudatis et hoc fr̄es · an neſcitis q̄a iniuſti regnū dei nō
hereditabūt. Quid ē q̄ ſic indignaē ap̄ls · ſic corripit · ſic exp̄bat
ſic increpat ſic minaē · quid eſt q̄ ſui aī affectū tam crebra ⁊ aſpa

votis mutacõe testat̃·q̃o ẽ postremo· qp de rebꝫ mĩmis tã grandit̃ dicit·tm̃ ne de illo negocia secl̃aria meruerũt·absit · sed hoc facit ꝓpter iusticiã caritatẽ pietatẽ·que nulla sobria mente dubitante· eciã in rebꝫ q̃libꝫ puulis magna sũt ℵ Sane si admonerem⁹ hoies·quẽadmodũ ipa negocia secularia p se uel p suis·apꝰ ecc̃iasticos iudices agere deberẽt·recte admonerem⁹ ut agerẽt tã q̃ꝫ pua submisse.¶Cum uo de illius viri dissertam⁹ eloq̃o·quẽ volum⁹ eaꝫ rey ee doctorẽ quibꝫ liberam̃ ab etnis malis ·atq̃ ad etna puenim⁹ bona·vbicumq̃ aganẽ hec· siue apud pl̃m siue puatim ·siue ad vnum·siue ad plures·siue ad amicos·siue ad inimicos·siue in ꝓpetua dictõe siue in collocutõe·siue in ẽcetatibꝫ siue in libris·siue in epl̃is vel longissimis·uel breuissimis· magna sũt.¶Nisi forte qm̃ calix aque frigide res mĩma atq̃ vilissima est·iõ mĩmũ aliquid atq̃ vilissimũ·dns ait·qp eũ q̃ dederit discipl̃o eius nõ perdet mercedẽ suã.ℵut vero qm̃ iste doctor in ecc̃ia facit inde sermonẽ· puũ aliq̃d dẽt estimare se dicere·et ideo nõ tp̃ate· nõ grandit̃·ꝫ sub misse sibi esse dicendũ.¶Nonne qm̃ accidit ·ut de hac re loq̃rem̃ ad pl̃m et deus affuit ut ogrue dicerem⁹·tamq̃ de illa aqua frigida quedã flãma surrexit·que eciã frigida hoim pectora ·ad mĩe opa faciẽda·spe celestis mercedis accẽderet ℵS Et tm̃·cum doctor iste debeat verũ dictor ee magnaꝫ·nõ semp eas debꝫ grandit̃ dicẽ· sed submisse cũ aliq̃d docet̃·tp̃ate cũ aliquid vitupat̃ vl̃ laudatur· cũ vero aliq̃d agendũ est· et ad eos loquim̃ q̃ hoc agere debẽt nec tm̃ volũt·tũc ea q̃ magna sũt·dicẽda sũt grandit̃ et ad flectẽdos aĩos ogruent̃.Et aliqm̃ ꝺ vna eadẽq̃ re magna·et submisse dicit̃ si doc̃et̃·et tp̃ate si p̃dicat̃·et grandit̃ si aũsus inde aim⁹ ut ꝺũtat̃ ipellit̃.¶Quid enĩ deo ipo maius est·nũquid ideo nõ discit̃·aut q̃ docet vnitatẽ ẽnitatis debet non submissa disputacõne agere·ut res ad dinoscẽdũ difficil̃·q̃ntũ dat̃ possit intelligi·nũquid hic ornamẽta et nõ documẽta q̃runt̃·nũquid vt aliq̃d agat est flectẽdus auditor et nõ poci⁹ ut discat ĩstruend⁹?¶Porro cũ laudat̃ deus·siue de seipo siue de opibus suis·quãta facies pulchre et splẽdide dictõis oborit̃ ei·qui p̃t quantũ debet laudare·quẽ nemo ꝺuenient̃ laudat·nemo q̃mõcumq̃ nõ laudat.ℵEt si nõ colat̃·aut cũ illo vel eciã pre illo colant̃ ydola siue demonia·siue q̃cumq̃ creat̃a·quantũ hoc malũ sit·atq̃ ut ab hoc malo auertantur hoies·debet utiq̃ grandit̃ dici ℵT Submissa dictõis exemplũ est apud apl̃m paulũ·ut planius aliq̃d cõmemorẽ·ubi ait .¶Dicite michi q̃ vultis sub lege ee· legẽ nõ audistis·sc̃ptũ est enĩ·qp abrahã duos filios habuit·vnũ

de ancilla ⁊ vnū de libera · ꝫ ille qui de ancilla ſcōm carnē natus ē · qui autē de libera p repromiſſionē · que ſūt in allegoria · hec enī ſūt duo teſtamēta · vnū quidē in mōte ſyna in ſeruitutē generās · q̄ eſt agar · ſyna enī mons eſt in arabia · qui cōiūctus eſt ei que nunc eſt ihr̄l'm · ⁊ ſeruit cū filijs ſuis. Illa autē que ſurſū eſt ir̄l'm libera eſt que eſt mr̄ nr̄a ⁊cē. Itēq; ibi rōcinat̄ et dicit. Frēs ſm hoīez dico. tñ hoīs cōfirmatū teſtamentū nemo irritū facit aut ſuperdinat. Abrahe dicte ſūt p̄miſſiones ⁊ ſemini eius · nō dicit in ſemīb⁹ q̄ſi in multis · ꝫ q̄ſi in vno · in ſemine tuo qui eſt x̄p̄us. Hoc autē dico teſtamentū cōfirmatū a deo · q̄ poſt q̄dringētos ⁊ ṫginta annos fact̄a eſt lex nō īfirmat ad euacuādā p̄miſſionē · ſi enī ex lege hereditas iam nō p̄miſſione · abrahe aūt p repromiſſionē donauit deus. Et q̄a occurrere potuit audiētis cogitacōi · ut q̄d ergo lex data eſt · ſi ex illa nō eſt hereditas · ipe ſibi hoc obiecit · atq; ait velut īterrogās. quid ergo lex · deinde reſpōdet · trāſgreſſionis gr̄a poſita eſt · donec veniret ſemē cui p̄miſſū eſt diſpoſitū p angl'os in manu mediatoris · mediator autē vni⁹ nō eſt · deus ūo vnus eſt. Et hic occurrebat q̄d ipe ſibi oppoſuit · lex ergo cont̄ p̄miſſa dei · ⁊ reſpōdz abſit reddit̄q; vnā rōez dicens · ſi enī data eſſet lex que poſſet viuificare oīno ex lege eſſet iuſticia · ꝫ cluſit ſcriptura oīa ſub pcō · ut p̄miſſio ex fide ihu x̄pi daret̄ credentibz ⁊cē · vl' ſi quid huiōi eſt

Pertinet ergo ad docēdi curā · nō ſolū apire clauſa · ⁊ nodos ſoluē · q̄ſtionū · ꝫ ecia dū hoc agit̄ · alijs q̄nibz q̄ fortaſſis inciderint · ne id q̄d dicim⁹ improbet̄ p illas aut refellat̄ · occurrere · ſi tñ ⁊ ipſa carū ſolucō p̄ter occurrerit · ne moueam⁹ q̄d aufferre nō poſſum⁹. Fit autē · ut cū incidētes q̄ni alie q̄ſtiones · et alie rurſus īcidentibus incidētes p̄tractant̄ atq; ſoluunt̄ · in eā longitudinē rōcinacōis extēdat̄ ītencio · ut niſi mēoria pluriū valeat atq; vigeat · ad caput vñ agebat̄ · diſputator redire nō poſſit. Valde aūt bonū eſt ut q̄d quid ꝛtradici p̄t · ſi occurrerit refutet̄ · ne ibi occurrat vbi nō erit q̄ rñdeat · aut p̄ñti q̄dē ꝫ tacenti occurrat · ⁊ min⁹ faciat⁹ abſcedat.

In illis autē ap'licis verbis · diccio t̄pata eſt · ſeniorē ne increpaueris · ſed obſecra ut p̄rez · juniores ut frēs · anus ut mr̄es Et in illis. Obſecro autē vos frēs · ut exhibeatis corpa vr̄a hoſtiā viuentē · ſc̄tam · deo placentē · rōnale obſequiū vr̄m. Et totus fere ip̄i⁹ exhortacōis loc⁹ · t̄pa tū hab⁹ elocucōis gen⁹ · vbi illa pulcora ſūt · in q̄bus ꝑpa ꝑprijs tamq; debita reddita decenter excurrunt ſicuti eſt · hñtes dona diuſa ſcōm gr̄az que data ē vobis differēcia ſiue ꝓphecia ſcōm regulā fidei · ſiue mīſterijū i mīſtrando ſiue q̄ui

doꝛ in doctꝛina · qui exhoꝛtat in exhoꝛtatiõe · q̃ tꝛibuit ī simplicitate
q̃ pest in solicitudĩe · q̃ miseꝛet ī hylaꝛitate · dilectõ sine simulatione ·
odientes malũ · adheꝛẽtes bono · caꝛitatẽ fr̃nitatis inuicẽ diligentes ·
honoꝛe mutuo pꝛeueniẽtes · studio nõ pigꝛi · spũ feꝛuẽtes · dño seꝛui-
entes · spe gaudẽtes · in tribulatõe pacientes · oꝛoni instãtes · necitatibꝰ
sanctoꝝ cõmunicantes · hospitalitatẽ sectãtes · bñdicite psequẽtibꝰ vos
bñdicite et nolite maledicere · gaudẽ cũ gaudẽtibꝰ · flere cũ flẽtibus ·
idipm inuicẽ sẽcites · Et q̃ pulcꝛe illa omia sic effusa · bimembꝛi ·
tꝛuncu tmiant̃ · non alta sapiẽtes sꝫ hũilibꝰ cõsenciẽtes · Et aliq̃to
post · in hoc ipo inq̃t pseucrãtes · reddite oĩbꝰ debita · cui tributũ tri-
butũ · cui vectigal vectigal · cui timoꝛẽ timoꝛẽ · cui honoꝛẽ honoꝛẽ ·
que mẽbꝛati fusa claudũt̃ ecia ipo circuitu quẽ duo mẽbꝛa otexũt ·
nemi q̃quã debeatis · nisi ut inuicẽ diligatis · Et pꝰ paululũ · nox
pcessit inq̃t dies aut appꝛopinquit · abiciamꝰ opa tenebꝛaꝝ et in-
duamꝰ aꝛma lucis · sic in die honeste ambulemꝰ · nõ in comessatiõibꝰ
et ebꝛietatibꝰ · nõ in cubilibꝰ ⁊ impudicicijs · nõ in otenciõe ⁊ emu-
latiõne · sed induimini dñm ihm xpm · et caꝛnis cuam ne feceꝛitis
in desideꝛijs NB Si q̃ sꝫ ita dicẽt · et caꝛnis q̃uidicẽcia · ne
in cõcupiscẽcijs feceꝛitis · sine dubio aures clausula nũosioꝛ mulcẽt
sed ꝯuioꝛ inẽpres oꝛdinẽ maluit tenere vboꝝ · Quomõ autẽ hoc in
gꝛeco eloq̃o sonet · q̃ est locutꝰ apl̃ꝰ · videãt eiꝰ eloquij usq̃ ad ista
Doctioꝛes · Mihi tñ q̃ nobis eodẽ veꝛboꝝ oꝛdĩe inẽpretatũ ẽ · nec
ibi videt̃ curẽ nũosꝰ · Sane hũc elocutiõis oꝛnatũ · qui nũosis fit
clausulꝭ · deesse fatendũ est nr̃is auctoꝛibꝰ · q̃ vtꝝ p inẽpꝛetes factũ
sit · an q̃ magis aꝛbitꝛoꝛ osulto · illi hec plausibilia deuitauerint · af-
firmare nõ audeo · qm̃ fateoꝛ me ignoꝛare · Illud tñ scio · q̃ si q̃s̃q̃
huiꝰ nũositatis peritꝰ · illoꝝ clausulas eoꝛũdẽ nũoꝝ lege cõponat ·
q̃ facile fit · mutatis q̃busdã veꝛbis que tantũdẽ sig̃ficatiõe valẽt
vel mutato eoꝝ q̃ inueneꝛit oꝛdĩe · nichil illoꝛũ que velut magna
in scolis g̃maticoꝝ aut ꝛethoꝝ didicit · in illis diuĩs viꝛis defuisse
cognoscet · et mꝭta ꝛepiet locutiõis genera tanti decoꝛis · que q̃dẽ et
in nr̃a sꝫ maxime in sua lingua decoꝛa sũt · quoꝝ nllm ni eis q̃bꝰ
istꝛi inflant̃ lr̃is inueniẽt NB Sed cauendũ est · ne diuĩs g̃uibꝰ
q̃ sentẽcijs · dũ addiẽt nũs · põdꝰ deꝛhatuꝛ · nã illa musica disciplꝭa
ubi nũs iste pleĩssime disceꝛtur · usq̃ adeo nõ defuit ꝓphetis nr̃is ·
ut vir doctissimꝰ · Heꝛoiꝰ q̃ũdã ecia meẽ ꝛemoꝛet · in hebꝛea dũ-
taxat lingua · cuiꝰ vt vitatẽ suaꝛet in vbis · hec inde nõ tꝛãstulit
Ego autẽ ut de sensu meo loq̃ꝛ · qui michi q̃ alijs et q̃m alioꝛũ est
ntiq̃ noctioꝛ sic in meo eloq̃o q̃ntũ modeste fieꝛi aꝛbitꝛoꝛ · nõ pꝛeꝛ-

mitto istos nuos clausularū. Ita ī auctoribꝫ nr̄is hoc michi plus placet. qꝫ ibi eos rarissime inuenio ¶ Grande autē dicēdi genꝰ. hoc maxīe discat ab isto gn̄e tp̄ato. qꝫ nō tā verboꝝ ornatibꝫ comptū est. quā violentū aī affectibꝫ. Nam capit eciā ornamēta illa pene oīa. ꝫ ea si nō habūit nō req̄rit. Ferē quippe impetu suo ꝛ elocucōis pfectitudiez si occurrerit. vi rex rapit nō cura decoris assūit. Satis est enī. ei ꝑterqꝫ agit. ut vba ꝯgruēcia. nō oris eligant̄ industria. ꝫ pectoris sequant̄ ardorē. Nā si aurato gēmato q̄ ferro vir fortis armet̄. intētissimꝰ pugne agit q̄dē illis armis qꝫ agit. nō quia speciosa ꝫ quia arma sunt. Idē ip̄e est tn̄. ꝛ valet pluriū eciā cū rimanti telū mira facit ¶ Agit apl̄s vt pro euāgelico mīsterio pacient̄ mala huiꝰ tp̄is cū solacō donoꝝ dei oīa tollerent̄. ¶ Magna res est ꝛ gn̄dit agit̄. nec desūt ornamēta dicēdi Ecce inq̄t nūc tp̄s acceptabile. ecce nūc dies salutis. nullā in quoq̄ dantes offensiōz. ut nō reprehendat̄ mīsteriū nr̄m. ꝫ in oībꝫ ꝫmēdā: tes nosmetip̄os ut dei mīseros in multa pacla. in tbulacōibꝫ. in nec̄itatibus. in angustijs. in plagis. in carceribꝫ. in sedicōibꝫ. in laboribꝫ. in vigilijs. in jeiunijs. in castitate. ī scia. ī lōganimitate. in benigtate. ī spū scto. in caritate nō ficta. in vbo veritatis. in vtute dei. p arma iustie a dex̄is ꝛ a sinist̄s. p gl̄iaz ꝛ ignobilitatē. p infamiā ꝛ bonā famā. ut seductores ꝛ veraces. ut q̄ ignoraī ꝛ cognoscī. ¶si morient̄es et ecce viuim⁹. ut cohercit̄i et nō mortificati. ¶si tristes semp aūt gaudētes. sic egeni multos aūt ditantes. tamq̄ nichil hn̄tes et oīa possidētes. Vide adhuc ardētē. Os nr̄m patet ad vos o corinthei. cor nr̄m dilatatū est. ꝛ cetera. q̄ ꝑsequi longū est ¶ Itemqꝫ ad romanos agit vt ꝑsecucōes huius mūdi caritate vincant̄. spe ęta in adiutorio dei. Agit aūt ꝛ grādit ꝛ ornate. Scimꝰ inq̄t qm̄ diligētibꝫ deū oīa coopant̄ in bonū. his qui scom ꝓpositū vocati sūt scti. Q̄m quos añ p̄scivit. ꝛ p̄destinauit ꝛ conformes fieri ymagines filij sui. ut sit ip̄e p̄mogenitus in multis fr̄ibus. quos autē p̄destinauit illos ꝛ vocauit. et q̄s vocauit illos ꝛ iustificauit. quos aūt iustificauit illos ꝛ gl̄ificauit. Quid igit̄ dicem⁹ ad hec. si deus ꝑ nobis q̄s cont̄ nos. q̄ ꝓpio filio suo nō pepcit. ꝫ ꝑ nobis oībus t̄didit illū. quomō nō ecia cū illo oīa nob donauit. Quis accusabit adūsus electos dei. deus q̄ iustificat. q̄s est qui condēpnet. xp̄us ihūs q̄ mortuus est. magis autē q̄ resurrexit. qui est in dex̄a dei qui ꝛ intēpellat ꝑ nobis. Quis nos sepabit a caritate xp̄i. tbulacō. an āgustia. an ꝑsecucō. an fames. an nuditas. an piculū. an gladiꝰ. sicut scriptū est. quia ꝓter te

mortificam̃ tota die estimati sumus ut ouis occisionis. ꝙ in hijs oĩbus supuincim⁹ per eũ qui dilexit nos. Cert⁹ sũ enĩ. quia neq; mors. neq; vita. neq; ãgeli. neq; pncipatus. neq; vtutes. neq; presencia. neq; futura. neq; altitudo. neq; pfundũ. neq; ctura alia potit nos separare a caritate dei. que est in xp̃o ihu BD Ad gallathas aĩ quãuis tota illa epla sbmisso dicẽdi gne septa sit. in in extremis pribus. vbi est eloquiũ tpatũ. Tamẽ intponit qdã locũ. eo motu aĩ. ut sine ull' qdẽ talibꝫ ornamẽtis. ql̃ia sũt in hijs q̃ mõ possum⁹. nõ possꝫ tñ nisi grandit dici. Dies iquit obbuatis et mẽses ⁊ annos et tpa. timeo ne forte sine causa laborauerim in vobis. Estote sic ego. qm̃ ⁊ ego sic vos. Fratres precor vos nichil me lesistis. scitis autẽ qa p infirmitatẽ carnis iã pdem euãgelizaui vobis. et tẽptacões vras in carne mea nõ spreuistis neq; rspuistis ꝙ sic angelũ dei exceptis me sic xp̃m ih̃m. que ergo fuit beatitudo vra. Testimoniũ enĩ vobis phibeo. qm̃ si fieri possꝫ. oculos vros eruissetis ⁊ dedissetis michi. Ergo inimic⁹ fact⁹ sũ vobis verum pdicans. Emulant̃ vos nõ bene. ꝙ excludẽ vos volũt ut eos emulemĩ. Bonũ est autẽ emulari in bono semp. et nõ solũ cũ pns sũ apud vos. Filioli mei q̃s itez parturio. donec formet̃ xps ĩ vob. vellẽ autẽ nũc adesse. apud vos. et mutare vocẽ meã qa cõfũdor in vobis. Nunqd hic. aut contria cõtrarijs sũt vba reddita. aut aliqua g̃oacõe sibi subnexa sũt. aut cesa ⁊ mẽbra ctuit⁹ ve sonuerũt et tñ nõ ideo tepuit grandis affect⁹. quo eloqũ feruẽ sentim⁹. Sed aplica ista. sic data sũt. ut ⁊ pfũda sint atꝫ ideo sẽpta memorie q̃ mãdata. ut nõ solũ lẽtore vel audiente. vm̃ eciã exposito re opus habeant. si quis in eis nõ superficie cõtent⁹ altitudinẽ q̃rat BE Quapter videam⁹ ista genẽa dicẽdi ĩ eis. qui istoꝫ lẽtore. ad veꝫ diuinaꝫ atq; salubriũ sciam pfecerũt. eamq; eccl'ie mĩstrarũt. Bẽ⁹ ciprian⁹ submisso dicẽdi genẽ vtit̃ ĩ eo libro vbi de sacramẽto calicis disputat. Soluit̃ ibi quippe q̃stio in q̃ q̃rit̃. vez calix dñic⁹ aquaꝫ solã. an eam vino mixtã. debeat hre. Sed exempli gra. aliqd ĩ deponendũ est Post pncipiũ epl'e. iã soluẽ incipiẽs ppositã q̃onẽ. Admonitos autẽ nos scias inqt. ut in calice offerẽdo. dñica ẽdicõ fuet̃. neq; aliud fiat a nobis. q̃ q⁹ p nob dñs prior fecit. ut calix qui in cõmemoracõem ei⁹ offert̃. vino mixt⁹ offerat̃. nã cũ xp̃us dicat ego sũ vitis vera. sanguis xp̃i non aqua est vtiq; ꝙ vinũ. Nec pt videri sanguis ei⁹ q̃ redẽpti ⁊ viuificati sum⁹ ee in calice. qñ vinũ desit calici. quo xp̃i sanguis ostẽdit̃. q̃ sẽptuaꝫ oĩm sac̃mento ac testimonio pdicat̃ BF Inuenim⁹ enĩ in genesi circa

sacm̃etū noe·hoc idē ꝑcurrisse ⁊ figam dn̄ice passiōis illic extitisse·qꝫ vinū bibit·qꝫ inebriat⁹ est·qꝫ in domo sua nudatus est·qꝫ fuit cubat⁹ nudis ⁊ patētib⁹ femoribꝫ·qꝫ nuditas illa pr̄is a medio filio denotata est·a maiori vero et mīori cōtecta·et ceta q̄ ncce non est exeq̄·cū satis sit·hoc solū cōplecti·qꝫ noe typū fuīe veritatis ostēdēs·nō aquā·sed vinū biberit·etsi c ymaginē dn̄ice passionis exp̄sserit. Item in sacdote melchizedech·dn̄icū sacmentū ꝓfigatū videm⁹ scdm qꝫ sēpta diuina testat̄ et dicat. Et melchizedech rex salē ptulit panē et vinū· fuit aūt sacdos dei sūmi·⁊ bn̄dixit abrahā. Qꝫ aūt melchizedech xp̄i tipū portaret·declarat m psalmo spūs scts·ex psona pr̄is ad filiū dicens. Ante luciferū genui·te tu es sacdos ineēnū scdm ordinē melchizedech·hec et alia q̄ sequnt̄ hui⁹ epl̄e·submisse diccionis modū seruāt·qꝫ facile est explorare legentib⁹ BB Sanct⁹ q̄ ambrosius cū agat rē magnā de spū sco·ut cū pr̄i et filio demōstret eq̄lem·sbmisso tn̄ dicēdi genē vtit qm̄ res suscepta·nō ornamēta vboꝝ·aut ad flectēdos aīos omodis affectū·sz reꝝ documēta desiderat. Ergo int̄ cet̄a ip̄ncipio hui⁹ opis ait. Quo mot⁹ oraclo gedeon·cū audisset qꝫ deficiētib⁹ licet pl̄oꝝ milib⁹·in vno viro dn̄s plebē suā ab hostib⁹ liberaret·obtulit edū capr̄arū·cui⁹ carnē scdm p̄cepta angeli et azima sup̄ petrā posuit·⁊ ea ure pfudit·que sil̄ vt vge cacumine quā gerebat angel⁹ dei origit·de petra ignis erupit· atqꝫ ita sacr̄ficiū qꝫ ibi offerebatur osūptū est. Quo indicio declaratū videt̄·qꝫ pet̄ illa tipū habuit corpis xp̄i de quo vtiqꝫ scptū est·bibebāt de osequēti eos petra·pet̄ autē erat xp̄us·qꝫ utiqꝫ nō ad diuinitatē ei⁹· sz ad carnē relatū est· que sciencīū corda pl̄oꝝ ybenni riuo sui sanguis inundauit. Iā tūc ergo in misterio declaratū est·qa dn̄s ih̄us in carne sua·toti⁹ mūdi pcta crucifixus aboleret·nec solū delicta fc̄toꝝ·sz eciā cupiditates aīoꝝ·caro enī hedi ad culpā facti refert̄·ius ad illecebras cupiditatū·sic̄ scptū est·quia ocupiuit pl̄s cupiditatē pessimā·⁊ dixerūt qs nos ababit carne. Qꝫ g̃ extēdit angel⁹ virgā et tetigit petrā· de qua ignis exijt·ostēdit qꝫ caro dn̄i igne repleta diuino· peccata oīa hūane cōdicionis exureret·vnde et dn̄s ait·ignē veni mittere i t̄rā·et cet̄a. In qb⁹ rei docēde ⁊ approbāde maxīe icūbit. Bh / De genē tp̄ato est aput·cipriānū vginitatis illa laudacio Nunc nobis ad virgines p̄mo est·quarū q̄ sublimior gloria est· maior ⁊ cura·flos est ille ecclīastici germīs·decus atqꝫ ornamētū gr̄e spūalis·leta indoles laudis et honoris·opus integrū atqꝫ incorruptū·dei ymago respondēs ad sc̄imoniā dn̄i·illustrior porcio

Nō

gregis xp̃i · gaudet in ip̃is atq; p ip̃as largit̃ floret · eccl'ie matris gl'osa fecũditas · q̃ntoq; plus gloriosa v̊gitas nũo suo addit gaudiũ mr̃is augescit. Et alio loco in fine epl'e · q̃mõ portauim⁹ inquit ymaginẽ ei⁹ qui de limo est · sic portem⁹ ymaginẽ ei⁹ q̃ in cẽlis est hanc ymaginẽ v̊gitas portat · portat integritas · sc̃itas portat et veritas · portãt disciplinę dei memores · uisticiã cũ religione retinentes · stabiles in fide · hũiles in timore · ad oñem tollerancią fortes · ad sustinẽdas iniurias mites · ad faciendã mĩam faciles · fr̃na pace vnanimes atq; concordes. Que vos singula o bone v̊gines · obseruare · diligere · et implere debetis · que deo et xp̃o vacãtes · ad dñm cui vos dicastis maiori et meliori parte p̃cedẽtis. Profecte aũnis iunioribꝫ facite magisteriũ · iuniores natu p̃bete paribꝫ incitamẽtum · hortamẽtis vos mutuis excitate · emulis de v̊tute documẽtis ad gloriã prouocate · durate fortit̃ · pgite spũalit̃ · pueĩte felicit̃er · tantũ memẽtote tũc nr̃i · cũ incipiet in vobis v̊ginitas honorari.

Ambrosi⁹ eciã genẽ dicẽdi tp̃ato et ornato · pfessis v̊gibꝫ ꝓponit · tamq; sub exempli forma · quod moribꝫ imitent̃ · et dicit. Virgo erat nõ solũ corpe sz eciã mẽte · que nll'o doli ambitu sincerum adulteraret affectũ · corde hũilis · vbis grauis · aĩo prudens · loquẽdi parcior · legendi studiosior · nõ in ẽto diuiciarũ sed in prece paupis spem rẽponẽs · intẽta opi · verecũda ꝫmonibꝫ · arbitrũ mẽtis nõ hõiez sz deũ q̃rere · nullũ ledẽ · sz oĩbus bene velle · maioribus natu assurgẽ · eq̃libꝫ nõ inuidere · iactãciã fugere · rõem seq; · v̊tutẽ amare. Quãdo ista vl' vultu lesit parẽtes · q̃ñ differit a ꝓpinq; quãdo fastidiuit hũilem · q̃ñ risit debilẽ · q̃ñ vitauit inopẽ · eos solos sollicita cetus hoĩm inuisere · q̃s mĩa nõ erubescẽt · neq; p̃teret vẽcundia. Nichil curuũ in oculis · nichil in verbis p̃cax · nichil in actu verecũdũ · nõ gestus fractior · nõ incess⁹ solucior · non vox petulancior · ut ip̃a corpis spẽs · simlacz fiẽt mẽtis et figa ꝓbitatis. Bona quippe dom⁹ in ip̃o vestibl'o debet agnosci · ac p̃mo pretẽtat ingressu · nichil int⁹ latere tenebrarũ · tamq; lucẽne lux int⁹ posita foris luceat. Quid ergo exeq̃r ciborũ parcimoniã · officiorũ redũdãciã · alt̃m vl' nat̃am supfuisse · alt̃m pene ip̃i nat̃e defuisse · illic nulla intermissa tp̃a · hic cõgemĩati ieunio dies et si quando reficiẽdi succedisset volũtas · cib⁹ plerũq; obui⁹ · qui mort̃ arceret nõ delicias mĩstraret. Hec autẽ ꝓterea in exemplo hui⁹ tp̃ati generis posui · q̃a nõ hec agit vt v̊ginitat̃ vouẽat q̃ nondũ vouerũt · sed ut ostendat q̃les eã debeãt · que iã vouerũt. Nam ut aggrediat̃ aĩ⁹ tm̃ ac tale ꝓpositũ · grãdi utiq; dicẽdi genẽ deb[illegible] ex-

titari et accẽdi. Sz martir. Cippan⁹ de habitu vginũ · nõ de suscipiendo vginitatis ꝓposito sẽpsit. Iste vere epũs · eas eciam ad hoc · magno accẽdit eloquio BL Verũ ex eo qꝺ ambo egerũt · diccionis grãdis exempla memorabo · ambo quippe inuecti sũt in eas · que formã pigmẽtis colorãt. Quorũ por ille cũ hoc ageret ait int ceta. Si quis pmgendi artifex · vultũ alicuí⁹ aut spẽm et corporis ꝙlitatẽ emulo colore signasset · et signato iã ofumatoq; simlacro · manus ali⁹ inferret · ut iã formata · iã · picta ꝙsi picior reformaret · grauis poris artificis iniuria · et iusta indignacõ videretur Tu te existimas impune laturã · tã improbe temeritatis audacia · dei artificis offensã · ut enĩ ẽca hõies impudica et ĩcesta fucis lenocinãtibꝰ nõ sis · corruptis violatisq; que dei sũt · peior adultera detineris · qꝺ ornari putas · quod putas comi · impugnacio est ista diuini opis · puaricacõ vitatis. Monẽtis apli vox ẽ. Expurgate vet⁹ fermẽtũ vt sitis noua ospersio · sic estis azimi · nã pascha nr̃m ymolat⁹ est xps. Itaq; festa celebrem⁹ · nõ in fermẽto veteri · neq; in fermẽto malicie ⁊ neqcie · sz in azimis sincitatis ⁊ vitatis. Nũ sinceritas pseuerat ⁊ vitas · qñ que sincera sũt polluunt · ⁊ colorũ adulterius medicaminũ fucis · in mẽdaciũ vera mutant. Domi⁹ tu⁹ dicit · nõ potes facẽ capillũ vnũ nigrũ aut albũ · ⁊ tu ad vicẽdam dñi tui vocẽ · vis te ee pociorẽ audaci conatu et sacrilego otẽptu Crines tuos inficis · malo ꝑsagio furor · capillos iã tibi flãmeos auspicaris · longũ est inserẽ oĩa que sequnt BN Ille vero posticr · vt in tales dicẽt · hinc illa inqt nascunt incẽtiua vicior̃ · ut ꝙsitis coloribꝰ ora depingant · dũ viris displicẽ formidant · et de adultio vultꝰ mẽdicant adulteriũ castitatis. Quãta hec amẽcia · effigiẽ mutare nate · picturã qrere · ⁊ dũ verent maritale iudiciũ pdere · ꝓpriũ pdiderũt · por enĩ de se pnũciat q̃ cupit mutare quod nata ẽ. Ita dũ alys studz placẽ · pus ipa sibi displicet · quẽ iudicẽ mulier vicrem deformitatis tue qrim⁹ · qz teipam · q̃ videri times? si pulcra es cur absco̅deris. si deformis cur te formosã ee mentiris · nec tue ofcie nec alieni erroris gram habita · Ille enĩ alẽam diligit · tu altẽi vis placẽ · et irasceris si amet aliã · qui adultari in te docẽt · mala mgra es iniurie tue · lenocĩari refugit eciã que passa est lenonẽ · ac licet vilis mulier nõ alti tñ sz sibi peccat. Tollerabilia ꝓpe modũ in adultra cmia sũt · ibi enĩ pudicicia · ꝭ nata adulterat. Satis nr estimo apparet · fcias ne suam fucis adulterent formã · et ad pudorẽ et ad timorẽ · hac facũdia vehemẽt impelli. Proinde neqz submissum neqz tpatum sed grande olno · gen⁹ hoc

elocucionis agnoscim⁹ ¶ In hijs autē q̄s duos ex omibus
ꝓponere volui·et in alijs eccā sticis viris·q bona·q bene· idest sic
res postulat·acute·ornate·ardenterq dicētibꝫ p mlta eoꝝ sēpta uel
dicta·pñt hec tria genera repiri·et assidua lectione vel audicōne
admixta ecia exercitacōe studētibꝫ inolescē ¶ Nec quisquā
pter disciplinā ee existīet ista miscē·ymmo q̄ztū cōgruc fieri pt·
omibus generibꝫ dictio varianda est· nā quando plixa est in vno
grē·min⁹ detinet auditorē·cū vero fit·ab alio in aliud transit⁹·
ecia si lōgi⁹ eat·decēci⁹ ꝓcedit oro·Quāuis habeāt et singla gna
varietates suas in ꝑmone eloquēciū · quibꝫ nō sinunt in eoꝝ qui
audiūt frigescere vl tepescē sensibꝫ· verūtn facili⁹ submissū solū
q̄ solū grāde diuicius tollerari pt·Cōmocio quippe aī·q̄ztomagis
excitāda est·ut nobis assenciat auditor· tantomin⁹ in ea diu te-
neri pt·cū fuit q̄ztū satis est excitata·et ideo cauendū est·ne dum
volum⁹ alci⁹ erigere qđ erectū est·ecia inde decidat q̄ fuerat excita-
cione pductū. ¶ Inpositis vero que sūt dicēda submiss⁹·bene redit
ad ea que opus est grandit dici·ut dicēdis impet⁹ sic maris estus
alenet.Ex quo fit.ut grande dicēdi gen⁹ si diuci⁹ est dom·nō de-
beat ee solū·q alioꝝ geneꝝ inpositōe varietur ¶ Et tn ei
generi tota dictio tribuit·cui⁹ copia ꝑualuerit. ¶ Interest enī·qđ ge-
n⁹ cui generi inponat vel adhibeat·certis et necijs locis·¶ Nā et
in grandi gene semp aut pene sp tempata debent esse pncipia.Et
in pfate est eloquētis·ut dicant nōnulla submisse· ecia q̄ possent
grandit dici·vt ea que dicunt grandit·ex illoꝝ fiant compacōne
grandiora·et eoꝝ tamq̄z vmbris lūiosiora reddant· ¶ In quocūq̄z
aūt gene aliq̄ q̄stionū vincula soluēda sūt·acumie op⁹ est·qđ sibi
submissū gen⁹ ꝓprie vēdicat·ac p hoc eo gene ntēdū est et in alijs
duobꝫ generibꝫ·qñ eis ista incidūt.Sit cū laudandū aliqđ vel vi
tupandū·ubi nec dampnacō cuiusq̄z nec liberacō·nec ad accōnem
quā libz assensio req̄rit in quocūq̄z alio gene occurrerit·gñ⁹ adhi-
bendū et inēponēdū est tempatum ¶ In grandi vo gene
inueniūt locos suos·duo tēta·et in submisso silit. Tempatū aūt
gen⁹ nō quidē semp·q tn aliqñ submisso indiget. si ut dixi·q̄stio
cui⁹ nod⁹ est soluend⁹ occurrerit·vel quando nōnulla que ornari
possent·ideo nō ornant sed submisso ꝑmone dicunt· ut quibusdā
q̄si chozis ornamentoꝝ·ꝓbeant eminenciorē locū. Grande aūt gen⁹
tpata dictio nō req̄rit·ad delectādos quippe aīos·nō admouendos
ipa suscipit. ¶ Non sane si dicēti crebri⁹ et vehemēci⁹ acclame·iō
grandit putand⁹ est dicere·hoc enī et acumia submissi generis·q

ornamẽta faciũt tp̃ati. Grande autẽ gen⁹ plerumqz põdere suo voces p̃mit. ſz lacrimas exprimit ℟ Deniqz cũ apud cesareã mauritame. pp̃lo dissuadẽm pugnã ciuilẽ vl̃ poci⁹ pl⁹ q̈z ciuilem quã cateruã vocabãt. neqz enĩ ciues tantũmõ vm̃ eciã ꝑpinq. fres postremo. pentes ac filij. lapidibꝫ inter se in duas ptes diuisi. per aliqs dies cõtinuos cto tpe anni sollemnit dimicabãt. ⁊ qsquis vt quemqz potat occidebat. Egi quidẽ grãdit quantũ valui. ut tam crudele et inueteratũ malũ. de cordibꝫ eoz ⁊ moribꝫ auellerẽ pelleremqz dicẽdo. Non tñ egisse aliqd me putaui. cũ eos audirẽ acclamantes. ſz cũ flentes viderẽ. Acclamacioibꝫ quippe se doceri et delectari. flecti autẽ lacmis indicabãt. qs ubi aspexi. imanẽ illam ꝛsuetudinẽ. a p̃ribus et auis lõgeqz maioribus t̃ditã. que pectora eoz hostilit obsidebat vel poci⁹ possidebat. victã antequã re ipa idoñderẽt credidi. moxqz sermõe finito. ad agẽdas deo gr̃as corda atz ora uerti. Et ecce iã ferme octo vel ampli⁹ anni sũt ꝑpicio xp̃o. ex quo illic nichl tale tempatũ est. Sũt et alia multa expimẽta. quibꝫ didicim⁹. hõies qõ in eis fecit sapiẽtis granditas diccionis. nõ clamore poci⁹ q̈z gemitu. aliqñ eciã lacmis. postremo vite mutacõe monstrasse ℣ Submisso eciã dicẽdi gene. sũt plerigz mutati. ſz ut qõ nõ sciebãt scirẽt. aut qõ eis videbat incredibile crederẽt. nõ autẽ ut agerẽt qõ ante iã nouerãt. et agere nolebãt Adhuõi namqz duriciã flectẽdam. debet graudit dici. Mã et laudes ac vitupacõnes quando eloquent dicunt. cũ sint in gent tpato. sic afficiũt qsdam. ut nõ solũ in laudibꝫ et vitupacõibus eloquencia delectent. vm̃ eciã et ipi laudabilit appetãt. fugiantqz vitupabilit vuit. Sed nũquid oñes qui delectant mutant. sic in grandi gent oñes qui flectunt agũt. et in submisso gent oñes q docent sciũt. aut credũt vm̃ ee qõ nescierũt. Vnde colligit. illa duo genera qõ efficere intendũt. hoc eis ee maxime nc̃m. qui sapient et eloquent volũt dicere. Illud vero quod agit gent tp̃ato. idest ut eloqnẽcia ipa delectet. nõ est ꝑpter seip̃m vsurpandũ. ſz ut rebus que utiliter honestegz dicunt. si nec docente indigẽt eloquio nec mouẽte. quia et sciẽtes et facientes auditores habẽt. aliquãto ꝑmci⁹ ex ipa delectacõe elocucionis accedat. vel tenaci⁹ adherescat assensus ℟ Nam cũ eloquencie sit vl̃e officiũ. in quocũqz illoz triũ generũ. dicẽ apte ad psuasionẽ. finis autẽ id qõ intenderis psuadere dicẽdo in q̃cumqz istoz triũ genez. dicit quidẽ eloqués apte ad psuasioẽz. sed nisi psuadeat. ad finẽ nõ pueniet eloquencie. Persuadet autẽ in submisso gent. vera ee que dicit. psuadet in grandi. ut aganꝫ

que agẽda cẽ iam sciunt nec agunt. Persuadet in genere tpato-
pulchre ornateqz se dicere BV Quo fine nobis qd opus est.
appetãt eũ qui lingua gloriant. et se in pangiricis talibꝫq dcoĩbꝫ
iactãt. ubi nec docẽd⁹. nec ad aliqd agendũ mouẽd⁹. ꝫ tantũmodo
est delectand⁹ auditor. nos vero. istũ finẽ referam⁹ ad altm finem
ut scz. qd efficere volum⁹ cũ grandit dicim⁹. hoc eciã isto uelim⁹
idest ut bona moꝫ diligant. et deuitent mala. si ab hac accione nõ
sic alieni sũt hoĩes. ut ad eã grãdi gent dictoĩs videant vrgendi
Aut si iã id agũt. ut agãt studios⁹. atqz in eo firmit pseuerẽt
Ita fit. ut eciã tempati generis ornatu. nõ iactanter ꝫ prudenter
vtaĩ. nõ ei⁹ fine cõtenti. q tantũmõ delectat auditor ꝫ hoc pocius
agẽtes. ut eciã ipo ad bonũ qd psuadere volum⁹ adiuuet. BX
Illa itaqz tria que sup posuim⁹. eũ q sapient dicit. si eciã eloquent
vult dicẽ. id agere debere. ut itelligent. ut libent. ut obedient au-
diat. nõ sic accipiẽda sũt. tamqz singula illis tribꝫ dicẽdi generibꝫ
ita tribuant. vt ad submissũ itelligent. ad tpatũ libent. ad grãde
ptineat obedient audiri. Sed sic poci⁹. ut hec tria semp intendat. ꝛ
quantũ pt agat. eciã cũ in illoꝫ singlo quoqz versat. nolum⁹ enĩ
fastidiri. eciã qd submisse dicim⁹. ac p hoc volum⁹ nõ solũ intelli-
gent. verũ eciã libent audiri. Quid aũt agim⁹ diuis testimonijs
docendo quc dicim⁹. nisi ut obedient audiant. idest ut credat eis.
opitulãte eo cui dtm est testimonia tua credibilia facta sunt val-
de. Quid eciã cupit nisi credi. qui aliqd licz submisso eloqo discen
tibꝫ narrat. et qs eũ velit audire. nisi auditorẽ nõnulla eciã sua-
uitate detineat. Sed si nõ intelligat. qs nesciat. nec libent eũ pos-
se nec obedient audiri BY Plerũqz autẽ diccio ipa submis-
sa. dũ soluit difficilimas qones. et inopiata maifestacõe demat.
dũ sniias acutissimas de nescio qbꝫ qsi cauernis vnde nõ sperabat
eruit ꝛ ostẽdit. dũ adũsariꝫ cõuicit errorẽ. ꝛ doctꝫ flm ee. qd ab illo
dici videbat inuictũ. maxie cũ adest ei qdam decus. nõ appetitũ.
ꝫ qdãmõ nacale. et qñ nõnulla nõ iactantica ꝫ qsi nccia. atqz ut
dicã ita ipis rebꝫ exorta nũositas clausulaꝫ. tantas acclamacõnes
excitat. ut vix intelligat esse submissa. Nõ enĩ qa nõ incedit or-
nata ꝫ tamqz nuda cõgredit. ideo nõ adũsariũ neruis lactisqz col-
lidit. et obsistẽtẽ subruit ac destruit membris fortissimis flitatẽ.
Vnde autẽ crebro et mltũ acclamatur ita dicẽtibꝫ. nisi qa veitas
sic demata. sic defensa. sic inuicta. delectat. Et in hoc g gent sub-
misso. iste nr doctor et dictor. id agere debꝫ. ut nõ solũ intelligent
verũ eciã libent et obedient audiatur BZ Illa quoqz eloquccia

generis tp̃ati · apud eloquentẽ eccl'iasticũ nec inornata relinquiẽ .
nec indecenẽ ornatur · nec solũ hoc appetit vt delectet · qđ solũ apud
alios pfiteẽ · vñ eciã in hijs que laudat siue vitupat · istis appetẽ-
dis uel firmius tenendis illis autẽ deuitãdis vel respuendis · vult
vtiq; obedienẽ audiri · Si autẽ nõ audiẽ intelligenẽ · nec libenẽ pt ·
Proinde illa tria · ut intelligãt qui audiũt · ut delectenẽ · ut obe-
diant · eciã in hoc genẽ agenda sunt · ubi tenet delectacio pn̄cipatũ
¶ Jam vero ubi mouẽ ⁊ flectere grãdi genẽ opus est audito-
rem · qđ tũc op⁹ est · quãdo et veraciẽ dici et suauiẽ cõfiteẽ · ⁊ tñ nõ
vult facẽ qđ diciẽ · dicendũ est pculdubio grandiẽ · Sed qs mouẽ
si nescit qđ diciẽ · aut quis teneẽ ut audiat · si nõ delectaẽ · vñ et in
isto genẽ · ubi ad obediencią cor durũ diccõis grãditate flectendũ
est · nisi et intelligenẽ et libenẽ qui dicit audiaẽ · non pt obedienẽ
audiri ¶ Habet autẽ ut obedienẽ audiaẽ · quãtacũq; grãdita
te diccõis manus pondus vita dicẽtis · nã qui sapienẽ ⁊ eloquenẽ
dicit · viuit autẽ nequiẽ · erudit · quidẽ multos discẽdi studiosos ·
quãuis aĩe sue sit iutilis · sic sẽptũ est · Scribe et pharizei ĩ cathedra
moysi sederũt · que dicũt facite · q̃ aũt faciũt facere nolite · dicunt
enĩ et non faciũt · Vnde ait apl⁹ · siue occasione siue vitate xp̃us
anũcieẽ xp̃us autẽ veritas ẽ · et tñ eciã nõ veritate anũciari vitas
pt · idest · ut a prauo et fallaci corde · que recta et vera sũt pdicenẽ ·
sic quippe anunciaẽ ihus xp̃us · ab eis qui suã querũt nõ que ihu
xp̃i · ¶ Si quoniã boni fideles nõ quẽlibz hoĩm · sz ip̃m deũ
obedienẽ audiũt · q̃ ait · que dicũt facite · q̃ autẽ faciũt facere nolite
⁊ ceta · Ideo audiunẽ vtiliẽ · eciã qui utiliẽ nõ agũt · sua enĩ q̃rere
studẽt · sed sua docẽ nõ audẽt · de loco sz supiori sedis ecclasticẽ · quẽ
sana docẽna ostituit · Propterqp ip̃e dñs pusq̃z de talibz qđ cõme-
morauí dicẽt · p̃misit · sup̃ cathedrã moysi sedẽt · Illa g̃ cathedra
nõ illorũ sed moysi · cogebat eos bona dicere · eciã nõ bona faciẽtes
Agebant ergo sua in vita sua · docere autẽ sua · cathedra eos non
pmittebat aliena · Multis itaq; prosũt dicendo que nõ faciũt · sed
longe pluribz prodessent · faciẽdo que dicunt · habũdant enĩ · q̃ male
vite sue defensionẽ · ex ip̃is suis p̃positis et doctoribz q̃rãt · rñdentes
corde suo · aut eciã si ad hoc erũpunt ore suo · atq; dicẽtes · qđ michi
p̃cipis · cur ip̃e nõ facis · ita fit · vt eũ nõ obedienẽ audiãt · q̃ seip̃m
non audit · et dei verbum quod eis predicatur · simul cum ip̃o pre-
dicatore cõtempnãt ¶ Deniq; apl⁹ scribens ad thimotheum
cũ dixisset · Nemo adolescẽciam tuã cõtempnat · subiecit vnde nõ
cõtẽpnereẽ atq; ait · Sz forma esto fideliũ · in fmone · in uersacõe

in caritate. in fide. in castitate. Talis doctor ut obedienter audi-
atur. non impudenť nō solū submisse ac tp̄ate verū ecia grāditer
dicit. quia nō cōtemptibilit viuit. Sic nāq; eligit bonā vitā. ut
ecia bonā non negligat famā. sed pudeat bona cora deo et hoib⁹
quantū p̄t illū timendo. hys consulendo. In ipo eciam sermone.
malit rebus placeť q̄; verbis. nec existimet dici melius. nisi quod
dicit verius. nec doctor verbis seruiat. sed verba doctori. hoc est enī
qđ ait aplus. nō in sapiencia verbi. ut non euacuetur crux xp̄i.
¶ Ad hoc valet ecia qđ ait ad thimotheū. noli verbis cōtendé.
ad nichil enī vtile est nisi ad subuersionē audiēciā. Neq; enī hoc
ideo dictū est. ut aduersarijs oppugnantib⁹ veritatē. nichil nos
pro veritate dicam⁹. Et vbi erit quod cū ostenderet. qualis ep̄us
esse debeat. ait inter cetera. ut potens sit exhortari in doctrina sana. et
contradicentes redarguere. verbis enī contendere. est nō curaé. quō
error veritate vincať. sed quō tua dictio. dictioni alterius p̄ferať
Porro qui nō verbis contēdit. siue submisse siue tp̄ate. siue grā-
diter dicat. id agit verbis. ut veritas pateat. veritas placeat. et
veritas moueat. Quoniā nec ipa que precepti finis et plenitudo
legis est caritas. vllomō esse recta p̄t. si ea que diligūtur. nō va
sed falsa sunt. Sicut autē cui⁹ pulcrum est corpus et deformis est
ai⁹. magis dolend⁹ est. q̄; si deforme haberz corp⁹. ita qui eloquenť
ea que falsa sūt dicūt. magis miserādi sūt q̄; si talia deformiť di-
cerent. Quid est ergo. non solum sapienter verum ecia eloquenter
dicere. nisi verba in submisso genē sufficēcia. in temperato splen-
dencia. in grandi vehemēcia. veris tn̄ rebus quas audire oporteat
adhibere. Seo qui verumq; non p̄t. dicat sapienter quod non dicit
eloquenť. poci⁹ q̄; dicat eloq̄ter qđ nō dicit sapienť. Si auť nec hoc
q̄dē p̄t. ita uerseť. ut nō solū sibi p̄miū pareat. sed et p̄beat alijs
exēplū. et sit ei⁹ q̄si copia dicēdi. forma viuēdi ¶ Sūt sane
q̄dē. qui bene p̄nūciare p̄nt. qđ autē p̄nūciēt. excogitare nō p̄nt. Qui
si ab bijs sumāt eloquenť sapienťq; scriptū. memoriťq; emendēt.
atq; ad p̄p̄m p̄ferāt. si eā p̄sonā gerāt. nō impbe faciūt. Sic enī
qđ p̄fecto vtile est. mlti vitatis p̄dicatores fiūt. nec tn̄ mlti mgri
si vni⁹ veri mgri idip̄m dicant. oēs. et nō sint in eis scismata
Nec detrēdi sunt isti. voce Jeremie p̄phete. p quē de⁹ arguit eos
q furanť v̄ba ei⁹. vnusq̄sq; a p̄ximo suo. Qui enī furātur. alie-
nū auferūt. verbū autē dei non est ab eis alienū. qui obtemperant
ei. Pocius que ille dicit aliena sunt. qui cum bene dicat male vi-
uit. quecunq; enī bona dicit. ei⁹ excogitari videntur ingenio. sed

ab eius moribꝫ aliena sunt. Eos itaqꝫ dixit deus furari ꝟba sua · qui boni volũt videri loquendo que dei sunt · cũ mali sint faciendo que sua sunt ¶ Nec sane ipi dicunt bona que dicũt si diligenter attendas · quomodo enĩ dicunt verbis · quod negant factis Non enĩ frustra de talibꝫ ait apl'us · confitẽt se nosse deũ. factis autem negant. Modo ergo quoddam ipi dicunt · et rursum aliquo modo ipi non dicunt · verumqꝫ enĩ verum est quod veritas ait · de talibus enĩ loquẽs. que dicunt inqt facite · que aũt faciũt · facere nolite · hoc est · quod ex ore illoꝝ auditis facite · qꝫ in opere videtis facere nolite · dicũt enĩ inqt ⁊ nõ faciũt · ergo quãuis non faciant tamẽ dicunt. Sed alio loco tales arguens · ypocrite inqt · quomõ potestis bona loqui · cũ sitis mali. Ac per hoc ⁊ ea que dicũt quãdo bona dicũt nõ ipi dicũt. volũtate fꝫ et ope negãdo qꝫ dicũt · vñ cõtigit vt hõ dibꝫ et malus · ꝟmoẽꝫ quo vitas ꝓdicer̃ · dicẽdũ ab alio nõ dibto sꝫ bona ipe cõponat · qꝫ cũ fit. ipe a seipo r̃dit alienũ · ille ab alieno accipit suũ. Cũ uero boni fideles bonis fidelibꝫ hãc opaꝫ ꝛmẽdat · vtriqꝫ sua dicũt · qua et deꝰ ipoꝝ est cuiꝰ sũt illa q̃ dicũt et ea sua faciũt · que nõ ipi componere potuerunt · qui secundum illa composita vinũt ¶ Sive autem apud ppl'm · sive apud quoslibet iam iamqꝫ dicturus · sive quod apud ppl'm dicẽdum · uel ab eis qui voluerit et potuerit legendũ est dicturus · oret · vt deꝰ sermonem bonum det in os eius. Si enĩ regina orauit hester · pro sue gentis salute temporali locutura apud regem · ut in os eiꝰ deꝰ congruum sermonẽ daret · quanto magis orare debet · vt tale munꝰ accipiat · qui pro eterna hõim salute · in verbo et doctrina laborat Illi vero qui ea dicturi sunt que ab alijs acceperunt · et antequã accipiant · orent pro eis a quibus accipiũt · ut eis detur quod p eos accipere volunt · et cũ acceperint orent · ut bene ⁊ ipi proferant · et illi ad quos proferunt sumant ¶ Et de xpiano exitu dicciꝫ onis eidem gracias agãt · a quo id se accepisse nõ dubitãt · ut qui gloriatur in illo glorietur · in cuius manu sunt et nos et ꝟmões nostri ¶ Longiꝰ euasit liber hic q̃ꝫ volebam · q̃qꝫ putauerã sed legenti vel audienti cui gratus est · longus non est. Cui autẽ longus est · per partes eũ legat · qui habẽ vult cognitũ. Quẽ vero cognicõis eius piget · de longitudine nõ querat̃. Ego tñ dño nro ihu xpo gr̃as ago · qꝫ in hijs quatuor libris · non qualis ego essem cui multa desũt · sꝫ qualis ee debeat qui ī doctna sana · nõ solũ sibi sꝫ et alijs eciã laborare studet · quãtulacũqꝫ potui facultate disseruit

Explicit liber quartus de doctrina xpiana bti. Augustini epi

Accendit auditoꝝ mentes. ardenꝫ dicꝫ siue ꝓnũciare. patz sub lit:
teris. B ante medium. AR in fine. et BR
Acclamacio auditoꝝ. sub ꝑmone olim fieri solita AQ versus
finẽ. BR circa medium. BV circa medium et versus finem
Agẽda a fidelib⁹. nõ solũ docẽda sũt. ꝫ oportz etiã ipos auditores.
ad huiõi agẽda mouꝫ et flectꝫ. ifra i ẽmis. flectꝫ mouꝫ. auditoés
Alternacio vocis in ꝓnũciando. infra varietas dicendi
Alternacio variacio ac ꝓmixtio triũ generũ dicẽdi. BO BP
BQ per totum
Amboꝫ magna dignitas et auctoritas. CD circa medium
Animam ad deum leuare debet predicans anteq̃ ꝯcipiat dicere si:
ue ꝓnũciare. AR. C
Arduum est opus et officium predicacõis AP in medio. A
R ante medium
Arden ter dicere vel pronuncciare. mentes accendit auditorũ. hic
supra accendit. infra pronunciacio
Artis predicandi studium. non est negligendum AL AQ
AN per totum
Auditores quomodo sint docendi. infra docere. quomõ delec tandi
infra delectare. quomõ flectendi infra flectere mouere
Audiendi sunt eciam. male vite predicatores. B C CD
Auditorum benuolencia captanda est Ch
Auxilium diuinum implorandum est. C
Benuolencie auditorum captacio. Ch
Bona vita predicantis. pre cunctis alijs plus mouet. B
Bone vite predicatores. CE
Cathedra ecclesiastice docẽne. quante sit auctoritatis. CD
Cathedra ecciastica. cogit in ea docentem. bona docere. CD
Captacio benuolencie auditorum. Ch
Cesa quid sint. O post medim
Circuitus quid sit. O post medium.
Clare valde debet loqui predicans. possit eciam a rudibus intelli:
gi. C. A B AC
Climax quid sit. O ante medium
Clausule nũose. diuio eloqo desũt. AY ante mediũ. AZ i fic
Cognita inculcanda non sunt. AD ante medium
Coloes. ornamẽta rthorice artis. i sacs scꝑtis eciã iueiũt. NO
Cola siue colon quid sint. O post medium
Commocio aĩmi auditorum. que ꝑ grande genus fit. non est diu

cōtínuanda. B O circa medium
Cōmocio aīoꝝ. fit per grande genus h in fine. A E in fine
et B O ante medium
Condescensio sufficiens ad rusitatem auditorū . D. A B . A C
Contendere verbis quod nō debet predicans. quid sit. C E
Cura docēdi. q̄d agē ⁊ q̄d oītē ꝫ. D. A B. A C et A D. A V
Delectandi sunt anditores. A E. A h
Delectandi qui auditores amplius sint . A G post medium
Delectacio. in temperato genere principatum tenet . B Z in fine
Dicendi modus. studio compādus est . D . A K versus finem
Dicendum est sapienter in ecclesia . I . K. C E
Dicendi genus triplex . A P . A S . infra genus
Dicendi modus delectat . A P inmedio . A E dupliciter
Dicendi modus flectit . A E dupliciter
Difficilia. cōi rudi ppō sine necessitate nūq̄ dicanē . h inmedio
Discenda sunt. tam docenda. q̄ modus et facultas dicendi . A K
Docendi p̄cepta danda sunt p̄dicare volentibꝰ. A L. A M. A N
Docēdi mōꝺ aptꝺ. h ēca mediū . D A B. A C A D. A E A V
Docendū est sapienter in ecclesia . I et K. et C E in fine
Docendi sunt prius auditores. quam ad augendū mouēdi . A G
Docere recte volens. que facere. et que vitare debet . D . A B. A C. A D. A E. A V
Doctor ecc̄astricꝰ. q̄ ante oc̄los p̄cipue habē debet. A L ante mediū
Doctor fidelis et diligens. que facere et que vitare debet . ibidem
Doctoris ecc̄astici regula notabilis. h a principio. A L
Doctoris ecclesiastici opa siue officia varia et ouersa. h p totum
A E per totum . A Q post medium .
Dulcedo salutaris est in diuinis scripturis. L uersus finem
Ecclesiasticus doctor. hic sup̄ doctor. infra predicator
Ecclesiastice sedis siue cathedre dignitas uel auctoritas . C D
Ecc̄astice docēne excellēcia . A P in medio . A K ante mediū
Ecclesiastica eloquencia. hic infra eloquencia
Eloquencia ecc̄astica studio companda est . D. A K in fine
Eloquencia ecc̄astica. quomō discenda sit et assequenda . E. G L
eloquencia diuinam scripturam sequitur . M in fine
Eloquentissima est scripcura diuīa. M. M
Eloquencia diuīe scripture nō hūanitus sed diuīt̄ inuecta ēst. Z
Eloquecia prophetalis . V. X. Z
Eloquēncie ornamenta. et rethorici colores in sacra scripura in;

ueniuntur. m.d.q.r
Eloquencie vniúſale officiũ et finis. bt
Eloquencie ſecularis precepta ·hic non traduntur. b
Eloquencia ſiue ſapiencia ſiue ſciencia · piculoſa eſt · et cauẽda j
Eloquens eccleſiaſtic⁹ quo mõ dicẽ debet. aē. aṙ in principio
Eloquentis tria opera precipua. aē. aō. ah
Eloquenter et ſapienter dicere. quomõ expedicius diſcẽdũ ſit. l
Eloquenter et ſapienter dicere · quid ſit. cē circa finem
Eloquencie exempla in claris ſanctorum literis inuenta · nobis
ſunt imitanda · ſed obſcura mĩme. ꝛ. ɔ in principio
Euidencia quanta docendum ſit. aḃ aC
Expoſitores diuinoꝝ eloquiorũ · quã clari eẽ debẓ. d. aḃ. aC
Excuſant ſe laici per predicatores male vite. cd versus finem
Falſa in ambone dicere quam cauendum. ah versus finem
Facultas dicendi ſtudio comparetur. d. aṙ versus finem
Falſa eloquenter dicentes miſerandi ſunt. cē in fine
Facilitacio dicendorum. d. aḃ. aC
Figuratiue locuciones in diuinis ſcripturis habentur. s
Flectere eciam oportet auditores. aē. aō. ah
Flectere · quibus et quando opus eſt. aō poſt principiũ. ah
poſt principium. et aS in principio. bꝛ
Genus triplex dicendi. aO. aS
Genus dicendi quodlibet · qualia verba habere debet. cē in fine
Genus vnũ plus · alíud min⁹ altero indiget. bO. bp. bq
Genẽ in quocũqꝫ · tria intẽdẽda ſũt. bx et cõſequẽt vſqꝫ · bɔ
Genera illa tria dicendi · aliter in eccleſiaſticis quam in forẽſibus
negocíjs · habere ſe debent. ap. aq. aṙ
Genera illa tria permiſcenda ſunt. et quomõ. bO uſqꝫ. bṙ
Generũ illorũ trium exempla · ex ſancti pauli epl̃is. aT uſqꝫ
bē . Itẽ exempla ex cip̃iano et ãbroſio. bē uſqꝫ · bO p totũ
Genus ſubmiſſũ · infra ſubmiſſum genus · multa de hoc
Genus temperatum · infra temperatum genus multa de hoc
Genus graude · hic infra grande genus · multa de hoc
Glia tota in ope p̃dicacõis deo tribuaẽ. aṙ. aꝑ. aṅ. cṙ
Gloriandum non eſt in lingua. s. bv
Gradacio quid ſit. o circa medium
Grandis dicẽo ſiue grandiloquium · accendit mentes auditorum
z ante medium. aṙ in fine · et br
Grandia non ſemper ſunt granditer dicenda. aS

Granditer dicere · quando sit opus. ΛH in principio. ΛS p⁹ principium. BS in principio. B7
Grandis diccõis efficacia . ΛR in fine. BQ i fine · et BR
Grande genus · quomõ atemperato distet. ΛS. Λ7
Grande genus . lacrimas educit . ΛQ in fine · BR in medio
Grande genus · cõmouet animos . ΛE in fine . ΛG in prin: cipio. BO ante medium
Grãde gñ⁹ . ornatñ capit · ꝫ eũ nõ reqrit · Λ7. ΛC. BC. BD
Grande genus violẽtũ est aĩ deffectib⁹ et impetu suo ferẽ · Λ7
Grande genus · diu cõtinuandum non est · maxime solum. BO
Grande genus diu exercendum · aliorum generum interpositione necessario miscẽri debet . BO in fine
Grandis generis efficacia . hic supra · grandis diccionis
Grandis generis qualitas. Λ7
Grandi in genẽ · quid caute seruandũ sit. BO in medio 7 ĩ fine
Grãdiẽ dicẽda · ĩ aliq̃ sui pte nõ grãdiẽ dicanẽ . BP añ mediũ
Granditer etiam dicendum est aliquando · de rebus in se paruis. ΛP versus finem. ΛQ in fine. ΛR per totum
Grates deo referẽde sũt · p⁹ finẽ sermonis. BR vers⁹ finẽ. CR
Ignari indoctiq̃ predicatores etiam si eloquentes fuerint pericu: losi sunt et cauendi.
Ingeniũ bonũ · affeq̃ pt eloquẽciã sine p̃ceptis ãtis rethorice. ΛL
Inculcãda nõ sũt · cognita siue nũc satis ĩtellcta . ΛD añ mediũ
Intelligibl'r p oĩa loqui debet p̃dicãs. DΛB. ΛC. BX ĩ fine
Insipiens eloquencia cauenda est.
Iustricia · etiam que circa paruas res geritur · magna est. ΛP post medium. ΛQ in fine
Laici · ĩ malefctis se excusãt · p malam vitam predicatorũ · CD
Lacrimas ꝑuocat grandis diccio . BQ in fine · BR in medio
Lacrime · iudicũ sunt victorie. BR in medio
Laudaciones et vituperaciones ad · genus temperatum pertinent ΛS in principio. BS post principium
Locucionis siue sermonis variacio · infra varietas
Magnum est opus et officium predicacõis · ΛP in medio ΛR ante medium
Magnarum rer⁹ dictor est p̃dicans ibidem · et ΛS in principio
Magna · non semper granditer sunt dicenda. ΛS
Magna sunt pene oĩa · que in p̃dicacõe dicunt . ΛP in medio
Magnis de rebus · iam submisse · iam temperate iam granditer

dicendum est. AS ante medium
Male vite predicatores ·etiam sunt audiendi· ymmo etiã vtilit
audiuntur· BD·.CD
Male vite predicatores·quomõ sint nociui. CD in fine
Membra quid sint. O post medium
Modus dicendi·supra docendi modus
Modus aptus docendi supra docendi modus
Modus dicendi·accendit·delectat·flectit·et mouet · ut patet in
eisdem terminis iam nominatis·et supra ditendi modus
Mouere oportet auditores·et quando et quo modo· h p' mediũ
AG in principio· BT
Mouens auditores precipue BJ in principio
Mulierum se fucanciũ grandis reprehensio. BL BP
Narracio·ad docendũ requiritur h ante medium
Negligendus non nũquam est ornatus. AB in principio
Nota prius ·etiam cũ delectacione audiuntur. AD p' medium
Nũose clausule·diuiõ desũt eloqo. AP añ mediũ et ·AZ ĩ fie
Obedient audiri faciens predicãtẽ·precipue. BJ in principio
Obscure locucõnis canonicorum auctorum quatuor cause·T
Obscuritas diuinarũ scripturarũ· Q in fine. V in pncipio· T
Obiecciõibus tacitis quõ in p̃dicacõe obuiandũ sit. AV ĩ fine
Officia p̃dicantis multa et diuersa·hic infra Opera
Officium predicacionis arduum est·supra arduum
Opus predicacõis aggredi debz q̃ nouit sapient dicẽ. J ĩ pncipio
Opa tria p̃cipua predicãtis siue eloquẽtis ecclesiastici. AE.AH
Opera predicatori incumbencia diuersa et multa .h ·AE per
totum AH. AQ versus finem
Orandum est·ante sermonis aggressum. AK ante medin .CJ
Orationibus deuotis· conetur a deo obtinere quod p̃dicans vult
efficere in auditoribus .AK. aute medium .CJ
Ornatum qualem·non debet habere verbum dei .Q
Ornatum requirit temperatum genus·infra temperatum genus
Ornamenta et colores rethorici in scripturis sanctis sunt· N.O
Ornatus negligencia diligens·in docendo .AB BK
Permiscenda sunt genera dicendi. BO usq̃.
Periodus quid sit. O post medium
Predicatorem loqui oportet precipue sapienter. J aute medium
Predicator non solum sapienter.sz etiam eloquenter dicens· pl'
proficit et prodest auditoribus. L

Predicator quã clar⁹ et plan⁹ esse debet in dicẽdo. J. ℵ B. ℵQ
Predicator. que obseruare et que vitare debet in docendo. supꝫ docé
Predicantis tria opera ꝑcipua. hic supꝫ opera tria
Predicatoris multiplicia et diúsa officia siue opera hic supꝫ opa
Predicatores bone vite. B J. in principio. CE
Predicatores male vite. B J. C D
Predicatoris bona vita. ꝓponat cuicũq; grãditati dicẽdi. B J
Predicatoris fiducia vel confidencia. in quo esse debet. ℵK
Pretermittẽda sũt que a cõi ꝑ'o intelligi non ꝓnt. J in medio
Prodesse et proficere facit verbum dei. ipe deus. ℵK
Probemio sermonis quid faciendum sit. C
Prophetarum dulcis obscuritas. Y
Prophetarum eloquencia. Y. X. Z
Prodesse omni modo debet predicans. J ante medium.
Pronunciandi modus hic tradit. ℵ
Pronũciare quidã apte possunt. ꝫ nõ inuenire ꝓnũcianda. CG
Pronunciacio ardens uel feruens. accendit mentes auditorum.
Z ante medium. ℵK infine. et BK
Qualitates diuerse diccionis. J in principio
Quesrionibus tacitis. quomodo obuiandum sit. ℵT. ℵV
Quesrionib⁹ incidẽtib⁹ obuiãdo. quid cauendũ sit ℵV in medio
Recapitulacio tocꝰ sermonis. ꝗlis esse debet. ℵE aute mediũ
Rethorice mundane precepta. hic non traduntur. B
Rethorice artis ornamenta et colores. diuinis scripturis non de:
sunt. N. O. Q. R
Res magne non. semper sunt granditer dicendi. ℵS
Res eadem magna. iam submisso iam temperato. iam grandi
genere dicendi indiget. ℵS antee medium
Retrahé volés auditores a gñi malo. dicé debꝫ grãdit. ℵS ifie
Sapienter in ecclesia dicenꝺũ est. J in ꝓncipio. K. CE in fine
Sapienter dicere quis solet vel potest. K
Sapienter dicere volenti. quid opus est. K per totum
Sapienter simul et eloquenter dicere. quomodo discendum sit. L
Sapientissima simul eloquentissima est diuina scripeura. O. N
Sancti auditores nostri canonici. ta liter locuti. sunt qualiter eos
et nõ aliter decuit. OP in medio
Sancti auctores canoĩci. i quibus et in quibus non. sint a nobis
imittendi in dicendo vel docendo. T. C
Sancti viri. cur aliquando seo tñ raro. differtissime locuti sũt. OP

Sacra scriptura. hic infra scriptura diuina
Scripꝑa diuĩa sapiẽtissima est et eloquẽtissima. ℚ ante mediũ
Scꝑa diuĩa. ornamẽta ⁊ colores hꝫ ãtis rethorice. ℳ.O.Q.R
Secularis eloquencie nimia suauitas. grauitati ecclesiastice non placet nec delectabilis est. ℚ
Studẽdus est a ꝑdicare volẽtibꝫ. dicẽdi modꝫ. D.ΛK vsus finez
Studium diligens ꝑdicanciũ. tam circa docẽda. quam circa modũ dicẽdi et docẽdi. negligi nõ debz. ꝑpẽ fiduciã ĩ deũ. ΛL vsqꝫ ΛO
Suauitas mundane eloquencie. hic supꝫ secularis
Suauitas diccionis delectat. ΛF post medium
Suauitas diccõis detinet auditores. ΛF pꝫ mediũ. BX ĩ fine
Submissũ genus solum. diucus tolleraẽ. BO ante medium
Submissũ genꝫ. docẽ habet. ΛO. ΛS a pncipio. BG a pncipio
Submisso genere alia duo indigent. BP in medio
Submisso genere. questionũ vincula soluẽda sũt. BP ĩ medio
Submissũ genus ista respicit. que ad docendum conferunt aut requiruntur. de quibus supra. docere recte
Tenẽdi p qd sit auditoꝛ ĩ bmõe. ΛF pꝫ mediũ. BX ĩ fie Bn
Tpatũ genꝫ delectat. BQ ĩ medio. BV añ mediũ. BZ ĩ fine
Temperatum genus ornamẽta requirit. BZ. CF in fine
Temperatum genus. grãde nõ requirit nec eo indiget. BQ
Temperatum genus raro indiget submisso BQ in pncipio
Temperatum genus. quomodo eciam interdum aliquo modo mouet. BS ante medium et in fine
Tempati generis finis. ꝑdicatoribꝫ siue ecclasticis eloq̃ntibꝫ alius esse debet. quam mundanis eloquentibus. BS in fine. et BV
Temperato in genere pncipatum tenet delectacio. BZ in fine
Varietas dicẽdi. I in pn̄. ΛD ĩ pn̄. BO ĩ pn̄ variãda alternãda et pmiscẽda sũt tria gña dicẽdi. BO usqꝫ. BR ꝑ totum
Verbis in diuinis. veritas plus amanda est quam verba. ΛE versus finem. CE post medium
Vera oĩ mõ dicanẽ in bmone et iusta. ΛH m fine. ΛK in pn̄
Verbis minus integris interdum dicendum siue loquẽdum est. solum ut integre res dicaẽ et intelligatur. ΛC
Verbis interdum vlgi more vtendum est. ΛB ante medium
Verbis contendere. quid sit. CG ante medium
Veritas in diuinis scripturis plus amanda est quam verba ΛE versus finem 17CE post medium
Veritas pateat placeat et moueat. CF ante medium

Verba qualia · qlibet genus dicendi habere debet. C E · vsus finē
Vite bone · sil'r vite male predicatores · supra predicatores.
Vita bona ꝑdicātis · maiꝰ pondꝰ habet vt obedient audiat. B J
Vita mala ꝑdicātis · vbū dei siue vitatē ꝓpni facit. C D ī fine
Victorie indiciū · lacrime sūt audienciū · B K · ī medio ⁊ ī fine
Virginum notabiles exhortacōnes · B h · B J.
Virginitatis laus magnifica. B h.